

ÔNG VUA HÓA HỔ (LƯU QUANG VŨ)

- Biên soạn : Nguyễn Huy Hữu – Founder of HuyHuu Team

NHÂN VẬT

- **Thảo** - (Thôn nữ-> Hoàng hậu)
 - **Từ Đạo Hạnh** - (Tướng quân-> Vua Hổ)
 - **Ất** - (Lính hầu của Từ Đạo Hạnh)
 - **Nguyễn Minh Không** - (Học trò- Thiền sư)
 - **Giáp** - (Người hầu của Minh Không)
 - **Lão già** - (Bạch Hổ)
 - **Bà già** - (Quán nước)
 - **Hoàng Địch** - (Tể tướng)
 - **Trang Ty** - (Thái sư)
 - **Lê Dũng** - (Tướng triều)
 - **Hoa** - (Hoàng tử nhỏ)
 - **Nụ** - (Công chúa nhỏ)
 - **Viên quan binh**
 - **Các binh lính**
 - **Những trai tráng**
 - **Mấy trẻ nhỏ**
 - **Các cô gái hái cỏ**
 - **Dàn múa lửa**
-

Khai từ

(Ngày hội xuân, ngàn cỏ xanh, hoa cỏ tóc tiên đỏ tím mọc ven thành, trai, gái tập nập đi dự hội. Xuất hiện những cô gái hái cỏ.)

Bài hát của những cô gái: Sáng mùa xuân chúng ta đi hái cỏ. Cỏ non mềm như lụa, cỏ tóc tiên.

Lá cỏ xanh, lá cỏ dịu hiền.

Hoa cỏ thơm, hoa tóc tiên tím đỏ.

Hồn của ngàn hoa cỏ ngát sương đêm.

Anh có về đi hái cỏ cùng em.

Cỏ mọc đồng xa, cỏ mọc bên thềm.

Hoa rung rinh như hồn ai trong gió.

Lá cỏ mượt như tóc ai óng ả.

Xanh bên trời sắc cỏ tóc tiên.

Một cô gái: Xanh bên trời sắc cỏ tóc tiên. Câu chuyện này mẹ đã kể cho em. Chuyện một ông vua hóa thành hổ dữ. Người con gái dịu hiền hóa thành lá cỏ...

Một cô gái: Chuyện một người đi ở ẩn trong rừng. Vẫn không thể quên đời, quên bạn cũ. Nơi máu người thương rỏ, Mỗi mùa xuân lại mọc cỏ tóc tiên.

Một cô gái: Bốn phía cỏ xanh, kìa! các chị nhìn. Nếu thiếu đi bất cứ loài hoa nào, dù quý giá đến đâu, Mùa xuân chẳng vì thế mất đi phần rực rỡ. Nhưng nếu trên mặt đất này thiếu đi sắc cỏ, Thử hình dung xem, nếu một ngày bỗng không có cỏ nữa, Mặt đất sẽ ra sao? Mùa xuân sẽ ra sao nếu không còn sắc cỏ?

Một cô gái: Điều quý giá mất rồi ta mới rõ. Cỏ như tình yêu, quá gần nên chẳng nhớ. Cỏ ở khắp nơi nhưng chẳng nói lên lời. Dễ bị quên đi như lòng tốt trên đời...

Cô gái khác: Không! Không đâu! Cỏ là niềm thương nhớ. Các chị nhìn kia! Cỏ xạc xào trong gió.

Bước chân ai mờ tỏ sương lay.

Như có ai về...

Có ai về trong sắc cỏ sáng hôm nay.

(Các cô gái lắng nghe. Vang vọng tiếng một người con gái)

Tiếng người con gái: Em là cỏ tóc tiên.

Nhưng chẳng phải nàng tiên, em chỉ là cô gái nhỏ,

Không chịu chết, em hóa thành lá cỏ.

Mỗi xuân về làm mặt đất non xanh.

Muốn tìm em, xin nhìn dưới chân mình...

(Thảo, tên người con gái xuất hiện giữa màu cỏ xanh).

Thảo: Em hóa thành lá cỏ

Cho người em yêu được trở lại thành người.

Em làm cỏ không lời.

cho chàng là tiếng nói,

em làm cỏ lãng quên,

Cho trí nhớ của con người còn mãi.

Không chịu chết dưới thẳm sâu đất tối,

Em hóa thành sắc cỏ để yêu thương...

(Âm nhạc, bài hát của các cô gái hái cỏ. Tất cả mờ đi, chỉ còn Thảo)

Thảo: Ngày ấy, đã lâu lắm... Cũng ven thành này,

Cũng mùa xuân cỏ xanh và hoa dại mọc trên đồng xa...

Em mười tám tuổi và mới gặp chàng.

Buổi sớm ấy, cũng là mùa xuân như sớm nay....

CẢNH I

(Buổi sớm mùa xuân, Thảo và Từ Đạo Hạnh. Từ Đạo Hạnh là một chàng trai quắc thước, sôi nổi, mặc võ phục, đeo gươm, bên ngoài khoác chiếc áo choàng đỏ thẫm)

Từ Đạo Hạnh: Thảo! Xin cô lượng thứ cho,
Sự bông bột của kẻ võ sinh này.
Nhưng tôi không kiên nhẫn thêm được nữa.
Thảo hãy nói đi! Chẳng lẽ thảo cứ lảng tránh mãi.
Mà tôi thì không còn kìm giữ nổi lòng mình...
Lời tôi chất phác vụng về, nhưng lòng tôi chân thật.
Xin Thảo hãy đón nhận mà đừng e ngại mãi.
Thảo hãy nói...

Thảo: Từ Đạo Hạnh! Em xin chàng...
Bấy lâu nay, đối với em chàng đã là người bạn, người anh thân thiết.
Điều chàng nói, tấm lòng chàng... Em biết ơn và xúc động.
Nhưng chàng đừng bắt em phải làm kẻ vội vàng.
Đây là chuyện nghiêm trọng, dài lâu, đâu phải điều vội vã.
Vậy mà em ngỡ, chàng có chí lớn hơn người...
Hay chàng đã quên những điều chàng thường nói với em.
Sẽ chưa nghĩ đến chuyện riêng mình khi...

Từ Đạo Hạnh: ...Khi chưa xong việc
lớn. Lời hẹn ấy đêm ngày tôi vẫn nhớ.
Lưỡi gươm và dòng máu nóng sôi sục trong thân này, đâu dám quên.
Hàng ngày, Hạnh này không ngơi luyện đường kiếm, tay cung.
Cũng để cho một ngày... diệt trừ lũ hùm sói đang đè nén muôn dân.
Giữa muôn cảnh khổ đau, lưỡi gươm này đang chờ dịp.

Thảo: (Nhìn quanh, sợ hãi) Kìa! Đạo Hạnh! xin chàng...

Từ Đạo Hạnh: Đâu phải Hạnh này mải vui quên trí
lớn. Hôm nay, nếu người trai này có nói điều gì bông
bột,
Thảo ơi! Có lẽ chỉ vì... Sớm nay, mùa xuân xao động bốn bề.
Cỏ xuân xanh đến nao lòng, giục tôi phải nói với Thảo.

Nhất là sắp tới đây, việc lớn sắp khởi sự.... (Hạ giọng)

Chúng tôi đang đợi ngày dấy binh...

Thảo: Sao? ngày dấy binh?

Đạo Hạnh: Không thể chờ đợi được nữa.

Lòng dân oán thán lũ bạo chúa, việc nước quá nguy nan,

Lò kiếm của cha tôi mấy trăm tay kiếm,

Toàn những bậc trai tráng, trí dũng

Nếu lần nữa không dấy binh, quan quân triều đình đánh hơi thấy.

Lúc đó sẽ khó hơn nhiều.

Khi việc lớn xảy ra, Hạnh sẽ không còn ở yên đây nữa.

Hạnh mong có Thảo cùng đi.

Việc binh lửa hiểm nguy, mong có Thảo ở bên.

Có tấm lòng hiền dịu sáng trong của Thảo,

Như vầng trăng soi sáng quãng đường tăm tối chông gai.

Thảo có bằng lòng không? Hay Thảo đã cùng ai...

Thảo: Cùng ai thì chưa. Vâng! Không giấu gì chàng.

Thảo có một người bạn trai thân thiết từ thời thơ ấu.

Người ấy cũng nặng lòng thương mến Thảo.

Dù cả hai chưa hẹn ước một lời.

Người ấy cha mẹ cũng bị bọn ác quan trong triều giết hại.

Đã phải bỏ nơi này trốn đi.

Bây giờ con người đau khổ ấy đang phiêu bạt nơi đâu.

Còn nơi đây, Thảo lại gặp chàng.

Đạo Hạnh! Lòng Thảo thật khó nghĩ.

Thảo chỉ có thể trả lời chàng khi con người ấy trở về.

Từ Đạo Hạnh: Con người ấy... anh ta là ai? Tên là gì?

(Xuất hiện một người mặc áo xanh, đi cùng anh là một người hầu. Đó là Nguyễn Minh Không và Ất)

Minh Không: *(với Ất)* Chú Ất! Nàng đấy!

Chú hãy nhìn dùm ta! Có đúng là nàng không?

Ất: Đúng rồi! Cô Thảo! Bảy năm qua mà trông cô không đổi khác.

Chỉ lớn lên, đẹp ra, úi giời! Đẹp ra nhiều ạ!

Minh Không: Ai đứng bên cạnh Thảo vậy Ất?

Ất: Con không biết!

Ông ta trông mới quắc thước mà cũng đẹp làm sao!

Vừa đẹp, vừa oai ă!

Minh Không: Mặc hăn là ai! Ta không cần biết!

(Thảo nhìn ra thấy Minh Không. Minh Không bước lên)

Minh không: Thảo!

Thảo: Trời! Nguyễn Minh Không! Đúng là

anh! (Chạy đến bên Minh Không) Anh đã về!

Minh Không: Thuyền tôi cập bến đêm

qua. Nhưng sợ bọn lính canh nhận ra,

Tôi cứ phải ẩn dưới mé sông, sáng nay mới lên đây gặp Thảo.

(Xúc động) thế là đã bảy năm xa nhau...

Từ Đạo Hạnh: Thảo! Nàng đang có khách...Tôi xin đi vậy!

(Lạnh lùng chào Minh Không) Chào tráng sỹ!

Minh Không: Chào tiên sinh! *(Đạo Hạnh bỏ đi)* Ai vậy Thảo?

Thảo: Chàng Từ Đạo Hạnh, con ông trưởng lò kiếm ở xóm

bên. Mới đến ở vùng ta mấy năm nay.

Minh Không: Đã thêm bao người mới

đến. Kinh thành đã đổi thay nhiều.

Chỉ có Minh Không này vắng mặt.

Đã bảy năm,

từ cái ngày cha mẹ tôi bị quan quân trong thành giết chết.

Khi ấy còn trẻ dại, chưa đủ sức đương đầu với chúng nó.

Minh Không này phải trốn đi ở vùng biển trong kia.

Tôi vẫn nhớ kinh thành, nhớ Thảo...

Người bạn nhỏ thời thơ ấu của tôi.

...Thế là tôi lại về đây giữa mùa cỏ xuân,

Cỏ non ven thành mà ngày xưa ta vẫn hái. Thảo nhớ không?

Thảo: Nhớ! Nhớ lắm anh Nguyễn à!

Minh Không: Tôi không thể đứng đây được lâu. Sợ bọn lính đi qua nhìn thấy.
Thảo biết tôi về đây để làm gì không?
Món nợ máu với lũ ác quan tôi ôm trong lòng suốt bảy năm qua.
Tôi về đây là để...

Thảo: Trả mối thù cho song thân anh? Minh

Không: *(Buồn bã)* Phải! Để trả thù... Rửa
thù bằng máu của những kẻ gây tội ác.
Thảo ơi! chẳng lẽ cõi đời này lại ghê gớm, nghiệt ngã đến như vậy.
Máu của kẻ thù sẽ bị đổ ra.
Nhưng cha mẹ yêu quý của tôi cũng không thể sống lại.
Và chính tôi, tôi cũng không còn được là tôi ngày xưa...
Cao hơn mọi hận thù, là tấm lòng tôi với Thảo.
Thảo có biết không?

Thảo: Anh Nguyễn!

Minh Không: Nên về đây, người tôi cần gặp đầu tiên là
Thảo. Bao nhiêu điều muốn nói...
Nỗi nhớ thương dồn lại của bao ngày cách xa nơi góc bể chân trời.

Thảo: Kìa! Minh Không!

Minh Không: Thảo có đi cùng tôi không?
Người em gái xưa kia và rồi đây sẽ là... người bạn trăm năm của tôi.
Em có bằng lòng, em có nhận lời không?

Thảo: Sao hôm nay... vừa nãy... giờ lại anh...
Đều bắt Thảo phải trả lời... *(Bối rối)* Anh Nguyễn!

Minh Không: Thảo hãy nói đi! Dù chỉ một lời.
(Từ Đạo Hạnh xuất hiện, đi theo có Giáp, người hầu của Đạo Hạnh).

Đạo Hạnh: *(Với Giáp)* Tên mặc áo xanh kia là ai? Giáp!

Giáp: Con không biết ạ! Chà! trông ông ta tuần tú, khôi ngô

quá!

Đạo Hạnh: Chú nói lại đi! Cái mặt ấy mà chú bảo khô ngô à!
Ta trông hăn dễ ghét lắm! Chú nói lại đi!
Trông hăn thật dễ ghét!

Giáp: Thưa ông!.. Ông thường dạy con: “Theo ông phải thật lòng”
Mà thật lòng thì con không hề nói ông kia dễ ghét.
Trông ông ta hiền hậu lắm ạ!

Đạo Hạnh: Hử? Hiền? *(Bước lại gần)*
Thảo!... Thảo đã có thời giờ giành cho tôi
chưa?
Điều tôi nói lúc nãy, tôi đang đợi Thảo trả lời!

Minh Không: Tôi cũng đang đợi. Thảo hãy nói...
(Thảo nhìn Đạo Hạnh, rồi nhìn Minh không, vô cùng bối rối).

Thảo: Em... Em xin phép chàng... xin phép hai chàng...
(Cô đi nhanh)

Minh Không: *(Gọi theo)* Thảo!

Đạo Hạnh: *(Cũng gọi theo)* Thảo!
(Minh không và Đạo Hạnh nhìn nhau)

Đạo Hạnh: Xin thật lễ! Tiên sinh là người quen cũ của cô
Thảo? Tiên sinh từ đâu đến ạ?

Minh Không: Từ xa tới. Thiết nghĩ...
Tôi từ đâu, chẳng phải phiền tiên sinh biết làm gì.

Đạo Hạnh: Cần biết chứ ạ! Để nếu là kẻ qua đường sàm sỡ,
Thì xin có lời khuyên: Hãy đi đi! Đừng bén mảng tới đây nữa!

Minh Không: Tiên sinh lễ độ quá đấy! Hăn phải là lũ sai
nha, Của lũ quan quân gác thành quen thói nạt nộ.

Đạo Hạnh: Người nói ai là sai nha? Hãy lựa lời! Tên càn

rõ! (*Định rút kiếm, Thảo xuất hiện*)

Thảo: Xin hai chàng! Từ Đạo Hạnh! Nguyễn Minh không! Cả hai hãy mau lánh đi!
Bọn quan quân trong thành đang truy bắt cả hai chàng.
Đạo Hạnh! chàng đừng về ấp nữa!
Cha chàng đã bị quân lính cùm trói rồi đi...

Đạo Hạnh: Sao?

Thảo: Trát triều đình khép tội cha con chàng mở lò kiếm mưu dấy loạn.
Chúng đang tìm chàng.

Đạo Hạnh: Tìm ta? *(Rút kiếm)* Chúng đã bắt cha ta.

Đã đến lúc ta phải ra tay với chúng

(Một viên quan xuất hiện cùng đám lính, gươm giáo tua tủa).

Viên Quan: Muộn rồi! Tên giặc Hạnh! Lính! Trói nó lại!

(Chỉ Minh Không) Còn trói bắt cả mày nữa!

Nguyễn Minh Không! Chúng tao nhận ra mày ngay!

Thằng Minh Không biệt xứ, giám bén mảng về đây.

(Chỉ Thảo) Con bé tiện dân kia!

Con Thảo xóm ven thành, đến che chở quân nghịch tặc.

Hãy gông tất cả, giải về triều!

(Bọn lính xông đến, Minh Không và Đạo Hạnh rút kiếm

đánh lại bọn lính, che chở cho thảo).

Minh Không: *(Vừa đánh vừa quát Đạo Hạnh)*

Tiên sinh đưa cô Thảo chạy đi! Để mặc tôi với chúng nó!

(Minh không chặn bọn lính cho Đạo Hạnh và Giáp dắt Thảo chạy đi, rồi Đạo Hạnh

quay trở lại tiếp sức cho Minh Không. Xuất hiện các trai tráng tay cầm vũ khí. Bọn

lính và viên quan bị đánh tan tác, bỏ chạy).

Đạo Hạnh: Cảm ơn Minh Không!

Xin tha thứ cho Hạnh về chuyện bất hòa lúc nãy...

Hóa ra chúng ta cùng chung một mối thù.

Hỡi các trai tráng trong lò kiếm của cha ta!

Chúng ta đã sửa soạn cho ngày dấy binh nay mai.

Nhưng đến lúc này thì không thể chờ nữa. Đã đến giờ khởi sự!

Minh Không! Mời chàng hãy cùng đi với chúng tôi.

Hãy đốt lửa lên! Hãy nổi chiêng trống!

Ta sẽ kêu gọi trai tráng và dân chúng khắp vùng.

Dựng cờ đại nghĩa, khởi binh diệt bọn hung tàn.

(Tiếng reo hò, tiếng trống, những ngọn đuốc được thắp lên. Thảo đứng giữa, hai

bên lễ là các trai tráng nghĩa binh. Từ Đạo Hạnh và Nguyễn Minh Không chúc mừng

kiếm, nắm tay nhau).

Đạo Hạnh: Chúng tôi, Từ Đạo Hạnh, Nguyễn Minh Không,

Cùng chung thù nhà, cùng đền nợ nước,

Từ nay kết nghĩa anh em.
Có trời đất, quỷ thần chứng giám, chúng tôi thề!
Minh Không: Chúng tôi thề!

Đạo Hạnh: Hỡi các trai tráng, dân chúng trong vùng! Hãy nghe hịch gọi. Từ nay phất cờ dấy binh, quét sạch lũ hôn quân.
Cho muôn dân thoát cảnh lầm than.
Tướng quân Từ Đạo Hạnh làm minh chủ.
Tướng quân Nguyễn Minh Không là phó tướng.
Quân binh uy vũ, dựng lũy xây thành.
Trên dưới một lòng, theo ta xây nghiệp lớn.
(Tiếng trống, tiếng hò reo, trùng trùng quân sỹ và lửa đuốc)

Thảo: Mùa cỏ xuân năm nay... Từ Đạo Hạnh, Nguyễn Minh Không... Thảo xin đi theo hai chàng... vì nghĩa lớn nước non, Vì niềm vui lửa ấm của trăm nhà.
(Bài hát lên đường)

Mùa cỏ xuân,
Những chàng trai lên đường trận mạc.
Bến sông hoa gạo làng đỏ rực.
Tiễn người đi...
Hẹn mai bình yên, màu cỏ biếc đón ta về.

CẢNH II

*Rừng đêm tối. Từ Đạo Hạnh và Nguyễn Minh Không.
Từ Đạo Hạnh một tay bị thương*

Đạo Hạnh: Đây là rừng hoang rậm rạp.
Bọn giặc như hùm beo vẫn bám theo ta.
Chúng vây phục ngoài cửa rừng, không chịu lui binh.
Ta đang bị vây chặt.
Tên tướng trẻ Lữ Thúc thật dai dẳng, hung hăng.
Ta đã bắt được mụ già vú nuôi của hắn,
Đóng cũi cho lên xe kéo đi theo làm con tin cho chắc.
Vậy mà Lữ Thúc vẫn không lui.

Minh Không: Nghe nói, hắn thương bà vú nuôi như mẹ đẻ.
Bà lão quê mùa ấy đã bế ẵm hắn khi hắn còn thơ bé.

Đạo Hạnh: Tên khốn kiếp ấy mà cũng biết thương?
Nguyễn Minh Không! nay nhờ có chàng hữu đột tả xung.
Quân ta mới thoát mấy cơn nguy khốn.
Gươm chàng vung đến đâu, giặc ngã như ngã rạ.
Máu đổ đầy đất, thây phơi đầy đường...

Minh Không: Máu đổ lây đất... Thanh gươm này (Nhìn thanh gươm) Lưỡi nó... quăn
lên vì chém quá nhiều...
Ngày hôm nay... Minh Không này đã chém đến trăm người...
Trăm binh lính... trăm đứa con của các bà mẹ...(Ôm đầu) Trời ơi!

Đạo Hạnh: Nhưng chúng là những tên giặc, là kẻ thù của ta.
Chưa! Chưa nhiều đâu! Ta còn phải giết sạch bọn chúng,
Trả thù cho cha mẹ, cho những người đã bị chúng giết,
Giành lại giang sơn này. Minh Không ạ!
Ta ước chi một sức mạnh ghê gớm, để phá tan vòng vây,
Diệt sạch giặc dữ, dù là sức mạnh của hùm beo.
Lúc này đây, trong ta chỉ còn khao khát một điều: Giết chúng!
*(Đấm tay, bỗng nhăn mặt đau đớn vì vết thương. Minh Không vội chạy lại đỡ bạn.
Cả hai bỗng giật mình lùi lại. Trước mặt họ xuất hiện một lão già đầu trọc. Đầu và
mặt mũi, lông mày, quần áo đều một màu trắng mốc. Lão ngồi xếp bằng trên
đất).*

Đạo Hạnh: Ai? Ai kia! Ma quỷ nào kia!

Lão già: Khoan đã, hai chàng trẻ tuổi. Từ Đạo Hạnh, Nguyễn Minh Không?

Đạo Hạnh: Người là ai mà biết chúng ta?

Lão già: Ta biết, các người đang bị lính triều đình đuổi theo.
Hôm nay, mấy ngàn nghĩa binh của các người chỉ còn lại vài trăm...
Các người đang gặp bước nguy nan.
Từ Đạo Hạnh! Người nói gì?
Người muốn có một sức mạnh ghê gớm,
Dù là sức mạnh của hùm beo. Có phải người muốn thế?

Đạo Hạnh: Lão già là ai? Sao lão hỏi ta điều đó?

Lão già: Ta muốn giúp các người.
Các người sẽ có sức mạnh đủ là sức mạnh của hùm beo.

Minh Không: Nhưng lão là ai? Là người hay là... ?

Lão già: Các người muốn biết? Ta là bạch hổ.
Con cọp trắng của rừng sâu Na Lương này.
Ăn thịt nhiều người, sống đã nhiều năm.
Ta là con hổ trắng đã thành tinh.
Những đêm tối mịt mùng, ta có thể thành người trong chốc lát.
Nhưng tiếc rằng, chỉ trong chốc lát.
Từ Đạo Hạnh! Hẳn người có trí làm vua?
Ta cũng là vua đây! Vua loài hổ.
Ta sẽ cho các người sức mạnh mà các người khao khát có,
Để chiến thắng kẻ thù,
Các người muốn vậy, các người hãy làm một việc....
Các người hãy... uống cạn vũng nước này.
Vũng nước xanh lè, nó không phải nước thường.
Uống nó, các người sẽ có sức mạnh muôn người không địch nổi.
Phải! sức mạnh của hổ.
(Từ Đạo Hạnh và Nguyễn Minh Không lùi lại)
Nhưng các người phải nhận một điều.
Khi đã thắng tất cả, đến một ngày nào đó...
Kẻ uống nước này sẽ hóa thành hổ dữ. Sao? Các người sợ à?

Vậy mà các người dám bảo ước gì có thêm muôn phần sức mạnh.

Minh Không: Im đi lão già!

Đạo Hạnh: Không! Ta không sợ! Có đúng mi nói thật? Ta sẽ có sức mạnh, một sức mạnh
nghe gớm?

Lão già: Phải! Hãy uống vũng nước này!

Đạo Hạnh: Ta giám làm bất cứ điều gì.
Ta nhận lời mi! Bạch hổ! (*Quý xuống cạnh vũng nước*).

Minh Không: Kìa! Đạo Hạnh!

Đạo Hạnh: Chúng ta hãy cùng uống chứ Minh Không?

Minh Không: Không đâu! Lão già!
Ta không cần cái sức mạnh của người! Đứng! Đạo Hạnh!
Đạo Hạnh: Ta uống. (*Cúi xuống uống cạn vũng nước*)

Lão già: (Với Minh Không) Còn người?

Minh Không: Không! (Lùi lại) Không!

Lão già: Thôi được! (*Với Đạo Hạnh*)
Người sẽ có sức mạnh mà không con người nào có được.
Người sẽ thắng! Người sẽ làm vua.
Nhưng nhớ đấy! Sẽ có lúc nhà người phải đền nợ.
Người sẽ bị hóa thành hổ. Sẽ không kẻ nào giết được người!
Trừ những kẻ đã tén phục, quý yêu người.
Hãy nhớ lấy! (*Lão già biến đi*)

Minh Không: Thế là thế nào? Từ Đạo Hạnh! Anh đã uống...

Đạo Hạnh: Ta hiểu là lão già không nói dối. Vâng! Minh
Không! Bây giờ thì ta hiểu, ta phải làm gì..
Ta sẽ phá nát vòng vây của lũ quân binh.
Ta sẽ tóm cổ bọn chúng.
Lữ Thúc khốn kiếp! Sáng mai, ngay sáng mai,

Ta sẽ treo cổ mẹ vú nuôi của tên tướng giặc ngoài cửa rừng.
...Xem hắn có táo gan chống chọi lại ta không.

Minh Không: Từ Đạo Hạnh! Chúng ta không đánh nhau với bà già. Đừng làm việc ác đó!

Đạo Hạnh: Thế thì khi chém giết dân lành,
Khi giết cha mẹ anh, chúng có biết xót thương?
Ta có thể làm bất cứ việc gì. *(Quát to)*
Quân lính! ta ra lệnh:
Ngày mai, treo cổ mẹ vú nuôi ra ngoài cửa rừng!
(Tiếng binh lính dạ ran)
Tôi giao việc đó cho anh! Phó tướng Minh Không! *(Ra khuất)*
(Minh Không một mình một mối, dăm chiêu, Ất vào)

Ất: Thưa thầy! Đã sáng rồi đấy ạ!

Minh Không: *(Giật mình ngẩng lên)* Đã sáng rồi! (Tiếng chim rừng hót) Chú Ất!
Mở cũi đưa mẹ vú nuôi của tên tướng giặc ra đây!

Ất: Treo cổ mẹ ta lên ạ? Theo lệnh ông Từ Đạo Hạnh ạ!
Vâng! Y lệnh ạ! *(Ất vào, đưa một bà già ra. Bà già run rẩy, sợ hãi)*

Minh Không: Mẹ kia! Mẹ là vú nuôi của tên tướng giặc Lữ Thúc?

Bà già: Phải! Nhiều năm nay ta không gặp nó.
Những ngày nó còn bé, ta đã bế ẵm nó, hát ru cho nó ngủ.
Xưa nó là thằng bé hiền ngoan.
Ngờ đâu bây giờ, vì nó mà ta mang họa.
Ta đâu có xui nó đi làm tướng.
Nhưng thôi được! Các người muốn thì cứ việc giết ta đi!

Minh Không: Cởi trói cho bà ta! *(Ất cởi trói cho bà già)*
Bây giờ, hãy đưa bà ta ra khỏi rừng!
Bà lão ạ! Bà hãy đi gặp đứa con nuôi của bà, nói rằng:
Chúng ta không muốn
máu của người đã bế ẵm hắn ngày xưa phải đổ.
Chúng ta cũng không muốn máu của binh lính,
chúng dân vô tội phải đổ.

Chúng ta với hăn đâu có oán thù gì! Hăn hãy lui binh!
Đừng đi chết thay cho lũ hôn quân vô đạo.
Bà hãy khuyên hăn thế!
Bảo, đấy là lời của Nguyễn Minh Không.
Ất! Người cầm thanh kiếm này của ta.
Sẽ không ai dám cản trở người.
Người đưa bà già ra cửa rừng rồi... thả cho bà ta đi!
Về nói với người con nuôi của bà! Đi đi!

Ất: Ông nói sao? Thả mẹ ta? Không! Ông Hạnh sẽ giết con mất.

Minh Không: Ta sẽ chịu! Đây là ý ta! Đi đi

(Với bà già Bà đã được tha!.. Hãy nhớ lời ta dặn.

Ta không cần tới cái chết của bà. Đi đi!

(Bà già ngơ ngác, Ất đưa bà đi. Một lát sau, Từ Đạo Hạnh xuất hiện)

Đạo Hạnh: Sáng rồi! Hay lắm!

Ta sẽ treo cổ mẹ vú nuôi lên cành cây cao nhất ngoài cửa rừng
cho bọn giặc kinh sợ. Nguyễn Minh Không!

Anh mở cũi đưa mẹ ta ra đây!

Minh Không: Mẹ ta không còn ở trong cũi nữa.

Đạo Hạnh: Sao? Mẹ ta ở đâu?

Minh Không: Mẹ ta không còn ở đây. Mẹ ta đã đi thoát.

Đạo Hạnh: Trời! Mẹ ta trốn rồi à!

Minh Không: Không! Mẹ ta đã được thả.

Đạo Hạnh: (Trợn mắt) Ai thả?

Minh Không: Tôi thả.

Đạo Hạnh: Sao? Anh...anh thả? Anh nói đùa?

Minh Không: Tôi không nói đùa. Tôi mở cũi, cởi trói, sai tên lính hầu của tôi đưa mẹ ta đi.

Hăn cầm thanh kiếm lệnh của tôi nên không ai dám ngăn trở.

Hắn đưa mụ ta ra cửa rừng...rồi...thả mụ ta ra.

Đạo Hạnh: *(Tái mặt)* Anh dám...Ta bắt mụ ta làm con tin. Ta đang bị giặc vây.

Minh Không: Chàng không thấy à!
Chúng đang rút. Quân Lữ Thúc đang rút.

Đạo hạnh: Không tin chúng được. Cả nòi bọn chúng. Mụ già là mẹ nuôi tên tướng giặc.
Anh quên rồi à?

Minh Không: Không quên!
Nhưng chúng ta không đánh nhau với bà già, con trẻ.

Đạo Hạnh: Đồ khốn kiếp! Đồ phản trắc! Mày...
(Rút kiếm xông đến, Thảo xuất hiện)

Thảo: Đạo Hạnh! Chàng làm gì thế? Em xin chàng!
(Đạo Hạnh buông gươm, ngồi phịch xuống, giận dữ ôm đầu)
Nguyễn Minh Không! Có chuyện gì thế?

Minh Không: Thảo ạ! Đạo Hạnh ạ! Xin hãy tha thứ cho tôi.
Hôm nay tôi muốn được nói chuyện với hai người.
Những ngày qua tôi đã nghĩ ngợi nhiều...
Những ngày qua...trong chiến trận...trong máu...
Tất cả đã làm tôi ghê sợ...
Có lẽ tôi sinh ra không phải để làm tướng,
không phải để giết chóc, hận thù.
Tôi không còn chịu nổi. Tôi xin được từ chức.
Bỏ chức phó tướng mà bạn đã tin cậy trao cho tôi.
Minh Không này... sẽ từ bỏ tất cả...cối thể gian ghê gớm này.
Tôi sẽ tìm một nơi heo hút nào lánh ẩn...
Tôi nên đi vì một lẽ nữa... Đạo Hạnh ạ!
Cả tôi, cả bạn đều yêu quý Thảo.
Vì quý trọng nhau, nên cả hai đều cố kìm nén.
Bây giờ đã đến lúc mối tình của tôi và bạn,
đều phải được phân giải rõ ràng.
Thảo hãy lựa chọn, nếu nàng yêu quý tôi hơn,
xin hãy cùng ra đi với Minh Không này...
Nếu nàng chọn lựa Hạnh. Nàng hãy ở lại với anh ấy.
Mà nếu thế thì tôi càng không nên ở đây...

Tôi nên đi, cho hai người được thanh thản bên nhau.
Thảo! Nàng hãy chọn lựa! *(Im lặng dài)*.

Thảo: Minh Không! Chàng buộc em phải chọn ư? Cả hai người em đều quý mến.
Đạo Hạnh, con người mang chí lớn.
Có bao việc lớn phải làm.
Nguyễn Minh Không trí dũng, người bạn thời thơ ấu của em.
Tấm lòng Minh Không làm bằng thứ mềm yếu,
Nhưng cũng là quý giá nhất của con người.
Tình yêu thương...Minh Không ạ! có lẽ em giống chàng.
mà hai người giống nhau thì lại chẳng giúp gì được nhau nhiều.
Giờ chàng định từ bỏ nghĩa quân, tìm nơi lánh ẩn.
Còn lại Đạo Hạnh...Em linh cảm thấy...
Em cần cho Đạo Hạnh hơn....
Em không giống anh ấy.
Như vậy là em có thể giúp được chút bé mọn nào đó của lòng mình
cho công việc hiểm nguy của anh ấy.

Đạo Hạnh: *(Xúc động)* Thảo!

Minh Không: Như vậy là Thảo đã chọn?

Thảo: Vâng!

Minh Không: Biết làm thế nào? Thảo đã chọn. Chắc là Thảo có lý của Thảo.
Vâng! Thế thì Minh Không đi một mình...
Vĩnh biệt tướng quân! Mong trí lớn của người thành đạt.
Vĩnh biệt Thảo, người em yêu dấu của tôi.
Tuổi ấu thơ từng có của chúng ta.
Minh Không đi...Tôi sẽ tìm nơi lánh ẩn.
Sẽ mãi mãi là một kẻ tu hành lánh xa trần thế.
Nhưng Thảo ơi! Mai sau trong cuộc đời dâu bể.
Ngàn dặm xa xôi, khi Thảo cần gì, gặp hoạn nạn gì,
Hãy đến tìm tôi. Minh Không này sẽ không từ chối.
Xin vĩnh biệt. *(Cởi áo, bỏ kiếm, cùng Ất ra đi)*

Thảo: *(Nghẹn ngào)* Nguyễn Minh Không!

Đạo Hạnh: *(Nhìn theo Minh Không)*

Cầu cho chàng Nguyễn được thanh thản.

Thế là từ nay anh ấy được giải thoát khỏi gánh nặng nhọc nhằn, mà ta đang gánh vác.

Anh ấy là người sung sướng hơn tất cả chúng ta.

Còn ta, với thanh gươm này.

Ta sẽ không lùi bước để diệt trừ kẻ ác.

Ta sẽ không chùn tay bất cứ việc gì.

Đèn tắt chuyển cảnh

CẢNH III

(Tiếng trống khai hoàn rộn rã. Những cờ xí bay phấp phới. Tiếng loa vang):

Loa loa loa! Tướng quân Từ Đạo Hạnh đã dẹp sạch bọn tiếm đoạt.

Tướng quân Từ Đạo Hạnh về kinh thành làm lễ lên ngôi, trị vì trăm họ.

Xã tắc từ nay đổi mới. Non sông từ nay thanh bình.

Loa loa loa! *(Tiếng trống)*

(Dân chúng người tay cuốc, người gồng gánh, cống con tấp nập trở về chốn cũ.

Dân chúng đi qua, xuất hiện Từ Đạo Hạnh và Thảo, có Giáp cùng binh lính theo hầu)

Thảo: Mừng chàng Từ Đạo Hạnh.

Đạo Hạnh: Phải mừng nàng chứ!

Nếu không có nàng, không có binh lính và dân chúng,

Ta đâu có buổi hôm nay.

Thảo ơi! Nhưng giữa ngày vui, ta vẫn có một điều áy náy...

Ta vẫn nhớ một người, đó là...

Thảo: Nguyễn Minh Không?

Đạo Hạnh: Phải! Nguyễn Minh Không.

Người có công cùng ta khởi binh những ngày đầu tiên.

Khí thế giặc còn mạnh, và chúng ta chỉ vèn vèn có ít người. Nếu không có tài thao lược và lòng quả cảm của Nguyễn Minh Không buổi đầu.

Chúng ta đâu có được cả giang sơn hôm nay.

Thế mà...vì dễ nhẹ nhõm cho ta,

Cho mỗi duyên của ta với nàng trọn vẹn.

Vì không muốn tiếp tục nhúng vào cảnh binh đao đổ máu.

Con người hiền nhân ấy đã từ bỏ chúng ta.

Chỉ có ta không thể dừng lại giữa đường.

Ta không thể quên những hận thù và khát vọng.

Ta vẫn phải tiếp tục cầm lấy thanh gươm.

Hôm nay đất nước thanh bình...

Đây là lúc ta cần có những người tài cùng ta dựng nước.

Ta phải tìm Nguyễn Minh Không.

Chưa mời được Nguyễn Minh Không ra làm quan trong triều của ta,

Lòng ta còn chưa yên...

Thảo: Chính vì thế mà vừa về tới kinh thành,
Chàng đã bảo em cùng chàng tìm đến vùng rừng này.

Đạo Hạnh: Ta nghe nói, Nguyễn Minh Không đang tu hành
trong vùng rừng hẻo lánh nơi đây.

Ta đã cho người cầm loa đi dạo gọi đã mấy ngày,
Mà tịch vẫn không thấy Nguyễn Minh Không chịu ra.
Cũng không hề đáp lời ta gọi.

Tiếng loa: Ở đâu Nguyễn Minh Không! Hãy ra khỏi rừng!
Về làm quan giúp nước! Hãy ra khỏi rừng!

Để Từ Đạo hạnh được đền ơn.

Loa loa loa! ở đâu Nguyễn Minh Không!

Người lính: Thưa đức vua!

Vẫn không hề thấy ông Nguyễn Minh Không đâu.

Người ta bảo, đúng là ông ấy đang ở trong một am nhỏ
bằng tranh nửa trong khu rừng này đấy ạ!

Đạo Hạnh: Vào tìm!

Người lính: Bẩm, chúng con đã chia nhau sục vào tìm.
Nhưng rừng rậm quá, tới được chỗ này
thì ông Nguyễn Minh không đã lẫn sang chỗ khác ạ!

Đạo Hạnh: Nguyễn Minh Không, con người thật sắt đá.

Chẳng thềm màng đến lời khẩn cầu cung kính của ta.

Ừ ta biết! Với Nguyễn Minh Không,

Chẳng lời nói nào lay chuyển được.

Nhưng lòng ta đã quyết. Ta đã từng dẹp tan vạn quân binh.

Chiến hạ thành quách dễ như trở bàn tay.

Thu cả giang sơn về một mối.

Mà chịu bất lực trước tính ương bướng của một con người ư.

Không đâu! Chàng Nguyễn!

Chàng phải biết, một khi Hạnh này đã quyết.

Quân lính! Ta ra lệnh đốt rừng!

Quân lính: Sao!

Thảo: Chàng nói gì?

Đạo Hạnh: Ta ra lệnh, đốt rừng!
Ta sẽ cho lính phóng hỏa chung quanh,
Đốt cháy khu rừng này, chỉ chừa một lối nhỏ.
Lối ấy ta sẽ đứng đón người bạn cũ.
Lời ta không lay chuyển được lòng bạn.
Ngọn lửa sẽ nói thay ta.
Xem gan Nguyễn với lửa ta, thứ nào thắng.
Quân lính! Đốt rừng!

Thảo: Từ Đạo Hạnh! Xin chàng đừng làm thế!

Đạo Hạnh: Cần phải làm thế! Đây là ta với bạn ra.
Ta cần người hiền tài cơ mà!
Nỗi lửa lên, quân sỹ!
(Quân lính cầm những mỗi lửa chuẩn bị đốt rừng)
Thảo! Ta sẽ ra lối hẻm phía bên kia.
Lối chừa ra để đón Nguyễn Minh Không.
Chàng sẽ chỉ có một lối nhỏ đó để chạy ra. Ta đi! *(Cùng Thảo đi)*
(Lửa khói mù mịt tứ phía. Lửa cháy trong rừng, xuất hiện Nguyễn Minh Không và Ất. Nguyễn Minh Không mặc áo tu hành, cổ đeo chuỗi hạt).

Ất: Còn chạy đi đâu nữa, thưa thầy?
Tới đây đã cùng đường, bốn bề đều lửa cháy.
Chỉ có một lối nhỏ phía kia.
Quan lính gọi loa nói rằng:
Vua Từ Đạo Hạnh đang đợi ông Nguyễn Minh Không ở đó.

Minh Không: Bạn ta mời ta bằng cách đó sao!
Ta đã nguyện sẽ trốn đời xa lánh thế gian, ở ẩn trong rừng.
Bạn ta hiền đạt, ta mừng. Nhưng bắt ta thì...
Không! Không bao giờ đâu! Từ Đạo Hạnh.

Ất: Nhưng lửa! Thầy ơi! Lửa khiếp quá! Kia! Lửa gặp gió may,
bên cỏ cây khô nỏ, cháy mỗi lúc một gần.
Thôi, chạy ra đi thầy ơi, kéo thầy trò ta chết thui mất.

Minh Không: Ta đã thề!

Ất: Giời ạ! Thề với thốt.

Bạn thầy ghê gớm, mà thầy thì cũng quá thể.

Con không muốn chết cháy. Con không phải miếng chả nướng.

Con còn vợ, còn mẹ già ở quê.

Con chưa phải vị chân tu như thầy. Con van thầy! Con lạy thầy!

Minh Không: Không!

(Ngồi xếp bằng xuống cỏ, chấp tay niệm phật, lửa cháy to hơn. Những ngọn lửa cháy rừng hiên hiện bằng những cô gái áo khăn đỏ trong vũ đạo dồn dập, chập chờn của lửa).

Bài hát của những ngọn lửa:

Lửa đã cháy cao, lửa ngập bốn bề.

Không có gì thi gan cùng lửa được.

Lửa dữ tợn, lửa không thương xót.

Lửa đam mê, lửa khát vọng trên đời.

Trốn đi đâu, bốn phía lửa vây.

Hãy về với đời, con người kiêu hãnh.

Chống sao được với rừng lửa nóng người ơi!

Minh Không: A di đà phật! chứng giám cho lòng tôi.

Lửa cứ cháy, lửa đui mù hung hãn.

Trước lửa nóng, tim ta là đá lạnh.

Lửa với người, ai gan góc hơn ai.

Lời nguyện xưa, ta mãi lánh xa đời.

Cõi đời tối tăm, cõi đời hỗn loạn.

Nỗi lòng ta bạn xưa không hiểu được.

Người em xưa còn nhớ ta chăng?

Câu hát xưa trên cỏ biếc mùa xuân.

Nay sao nở hóa thành lửa dữ.

Ta thà chết thành than tro trong lửa.

Hơn vinh hoa giá trị trong đời.

A di đà phật! Chứng giám lòng tôi...

Ất: Giời ơi! áo quần thầy cháy sém.

Còn con, nóng giãy lên đùng đùng.

Thầy trò ta sắp thành thịt nướng đến nơi rồi.

Chết mất thôi! Thà làm người sống còn hơn làm Phật cháy.

Con lạy thầy! Ra đi thầy ơi! ra phía kia kia!

Minh Không: Ta không ra phía đó, lửa cứ việc thiêu ta.

Ất: Thầy quyết thế sao? *(Ôm đầu vụt nghĩ ra)*
Ôi thầy ơi! Thầy không muốn ra lối đó thì ra lối khác.

Minh Không: Lối nào? Lối nào lửa cũng dâng cao.
Cả rừng cây trong lửa cuồng thiêu đốt.
Nhưng có một thứ lửa không đốt được.
Dưới kia là khe suối.
Nếu thầy không muốn ra với cái ông Hạnh giời đánh,
thì thầy trò ta đi theo dòng suối ra khỏi rừng lửa này.
Đi vào phía núi sâu. Đi đi thầy ơi!

Minh Không: Vào phía núi sâu!
Nhưng thế nào rồi Từ Đạo Hạnh cũng vào đây.
Không thấy cái xác chết cháy của ta.
Biết ta đi thoát, ông ta còn đuổi theo tìm.
Bạn ta đem lửa ra để ép ta.
Cho ông ta được thấy ta chết.

Ất: Không! con có một cách.
Ở sau mô đá kia có bộ xương một con vượn già chết tự bao giờ.
Thầy đưa chuối hạt cho con... cả tấm áo nữa...
Con sẽ quàng lên bộ xương con vượn.
Tấm áo cháy sẽ thành tro.
Chuối hạt bằng xương thì sẽ không cháy được.
Từ Đạo Hạnh vào, sẽ ngỡ đó là xương cháy của thầy.
Nào! (Cầm áo và chuối hạt chạy vào sau tảng đá
Hay lắm! Khổ vì các ông gan! Ta xuống suối nào! Nhanh lên thầy!
(Dắt Nguyễn Minh không rẽ những ngọn lửa chạy đi)
(Tiếng hát những ngọn lửa dồn dập, rồi lặng dần.
Những người lính, sau đó là Từ Đạo Hạnh và Thảo xuất hiện)

Người lính: Đi lối này ạ! Khéo chỗ đó còn than đỏ đấy, thưa đức vua!

Đạo Hạnh: Lửa đã thiêu trụi khu rừng.
Sao không thấy Nguyễn Minh không?

Thảo: Thế Nguyễn Minh Không đâu? Trời! Có lẽ...

Người lính: *(Kêu lên)* Đây rồi ạ! Thưa đức vua! Bộ xương đen thui.
Khiếp quá! Có chuối hạt đây! Chuối hạt của ông ấy.
Ông ấy đã chết cháy.

Đạo Hạnh: *(Thét lên)* Sao? (Trừng trừng nhìn bộ xương) Trời ơi! Bạn ta, sao lại thế?

Thảo: *(Nức nở)* Nguyễn Minh không! ..
(Với Đạo Hạnh) Chàng mời bạn ra, mà lại mời bằng lửa.
Chàng đã quen với lửa máu mất rồi.
Lúc bình yên mà chàng vẫn mang lửa ra để thu phục lòng người.

Đạo Hạnh: *(Ôm đầu)* Ta đã làm gì?

Thảo: Việc đầu tiên trước khi lên ngôi báu của chàng là thế sao? Trời ơi! Từ nay làm sao chàng sống yên được nữa.

Khốn khổ cho chàng! Thương thay cho Nguyễn Minh Không.
(Nghẹn ngào) Nguyễn Minh không! *(Ôm mặt)*

Đèn tắt chuyển cảnh

CẢNH IV

(Cung điện, nhà vua Từ Đạo hạnh và Thảo, nay đã là Hoàng Hậu)

Đạo Hạnh: Thảo! Hoàng Hậu yêu quý của ta! Thấm thoát đã hơn 10 năm... Mười năm kể từ ngày Nguyễn Minh Không chết. Trận đốt rừng năm ấy... Lòng ta xót đau, ân hận khôn nguôi. Hơn mười năm, kể từ khi ta ngồi lên ngai vàng, trị vì trăm họ. Việc lớn như cầm cương ngựa dữ. Cánh tay ta, nhiều khi thấy mệt mỏi vô cùng.

Thảo: Bởi Hoàng Thượng luôn bận bịu, căng thẳng. Hàng năm, chẳng có lấy một lần ra khỏi thành. Tới nơi đồng ruộng, núi cao. Giam mình suốt tháng, suốt năm trong cung cấm. Trông bề hạ phờ phạc, hao gầy. Mắt bề hạ lúc nào cũng quắc lên với những cơn giận dữ. Những sắc chỉ, quân lệnh, hình phạt... Không nên như thế đâu... thưa bề hạ!

Đạo Hạnh: Nhưng ta đâu được phép độ lượng, khoan hòa. Việc nước khó trăm bề. Lũ phản loạn không ngớt nổi lên. Giặc xa không người nhòm ngó. Rồi lũ lụt, mất mùa, rồi những rối ren nơi tuần chính. Việc trị nước phải thật nghiêm. Bàn tay ta không thể yếu mềm.

Thảo: Nhưng thưa bề hạ! Thiếp có nghe trong binh lính và dân chúng. Có những tiếng kêu ca... Kêu rằng: Đức Vua quá hà khắc. Trị nước bằng hình phạt nhiều hơn bằng nhân nghĩa ạ!

Đạo Hạnh: *(Cau mày)* Những hình phạt của ta là để nhân nghĩa được bảo toàn. Trên ngôi vua cũng như trên mình ngựa cầm quân. Ta làm lên nghiệp lớn nhờ thanh gươm trừng phạt. Ta đâu muốn làm điều ác. Nhưng nếu ta là kẻ hiền hòa dễ dãi, thì ta đã bị chết từ lâu. Kẻ ác không tha ta.

Thảo: Nhưng, thừa đức vua!

Bây giờ người đâu còn ngồi trên mình ngựa đánh dẹp.

Để non sông muôn thuở thái bình.
Giờ là lúc không thể chỉ dùng gươm, mà phải bằng nhân nghĩa lớn.
Bệ hạ là nhà vua áo vải.
Hãy nghe thiếp! Bệ hạ hãy rời đây ra xóm mạc ít ngày.
Xem người đánh cá trên sông, hái dâu trên bãi nghĩ gì.
Họ là gốc của mọi nghĩa lớn. Ta hãy cùng đi!
Bệ Hạ biết không? Đã tới mùa xuân,
Cỏ xanh non đã mọc ven thành, bên sông, đồng nội.

Đạo Hạnh: Cảm ơn nàng! Nhưng ta không thể,
Còn bao sắc chỉ phải ra, phẩm hàm phải xét.
Bao tội đồ phải cân nhắc nghiêm trị.
Nếu nàng buồn, hãy chịu khó một mình dạo chơi vườn ngự.
Ở đó có bao hoa quý, cây hiếm.
Nàng đâu còn là cô thôn nữ để ra đồng hái cỏ.
Thôi nhé! Ta sắp phải thiết triều.

Thảo: Hôm nay trông người mỗi mệt.
Thần sắc, dung mạo không bình thường.
Thiếp van chàng! Xin chàng hãy nghỉ. Từ Đạo Hạnh!

Đạo Hạnh: Không được! Ta đâu còn là Đạo Hạnh.
Ta là vua! Bao việc khẩn đang chờ ta.
Nàng lui gót và đừng lo ngại gì.
(Ra hiệu, Thảo cúi đầu và lui ra).
Nhưng có lẽ vợ ta nói đúng.
Hôm nay sao ta thấy trong người mỗi mệt.
Lòng dạ bồn chồn như sắp xảy ra việc dữ.
(Hoàng Địch, Trang Tị và tướng quân Lê Dũng xuất hiện)

Hoàng Địch: Thần, Tể tướng Hoàng Địch
Chúc Hoàng Thượng vạn thọ an khang!

Trang Tị: Thần, Thái sư Trang Tị
Chúc Hoàng Thượng vạn thọ an khang, vạn vạn tuế!

Lê Dũng: Thần, tướng quân Lê Dũng theo lệnh Hoàng Thượng vào hầu.

Đạo Hạnh: Chào các khanh! Thế nào, tướng quân Lê Dũng?
Người vừa tuần phòng vùng biên ải xa xôi trở về.
Có tin gì cấp báo?

Lê Dũng: Dạ! Thưa Bệ Hạ! Đúng như tin quan đồn trú báo về. Giặc tụ binh bên kia biên ải.
Dường như chỉ chờ một biến cố nào là được dịp tràn sang.
Dân chúng từ mạn thượng du cho tới dưới xuôi,
Năm nay mùa màng thất bát.
Sau cơn nước lũ, lại đến nắng hạn kéo dài.
Từ người già đến người niên thiếu đều lo lắng về kinh đô.

Đạo Hạnh: Ngóng về ta? Điều ấy càng làm ta lo lắng.
Nước chưa yên, giường mỗi xã tắc chưa như bàn thạch vững vàng.
Vì sao vậy, các khanh?

Hoàng Địch: Tâu Bệ Hạ! Tướng quân Lê Dũng có lẽ vì trẻ tuổi, dễ lo.
Chứ chúng thần biết! Kẻ địch phương xa sợ oai Bệ Hạ.
Chúng chẳng qua lũ giặc cỏ thôi!
Dưới Ôn lộc của Bệ Hạ, xã tắc đang thịnh vượng thái bình.
Còn lũ dân đen, lúc nào chẳng hay kêu ca, oán thán.
Đất nước rối ren, phép nước lu mờ,
đều chỉ do tính ương bướng của lũ dân đen.
Những điều Bệ Hạ ban hành, không được tuân phục đầy đủ.
Hôm nay quan Thái sư sẽ tâu trình lên Bệ Hạ
một loạt việc phạm tội nặng cần phải đem ra xử gấp để làm gương ạ!

Đạo Hạnh: Những việc gì?

Trang Tị: (Gọi ra ngoài) Đưa chúng vào! (*Lính đưa vào ba người bị trói*)
Tâu Bệ Hạ! Hôm qua ở ngoài thành,
Quan Đốc bộ cho giải về ba tên này.
Chúng can tội ăn trộm trâu.
Theo đúng luật, chúng phải bị chặt chân tay.
Nhưng tướng quân Lê Dũng lại đứng ra xin tha cho chúng.

Tên trộm 1 và 2: (*Vái lia lia*) Lạy đức vua! Lạy các quan!
Xin tha cho chúng con. Chúng con trót dại.
Chúng con nghèo khổ, quẫn bách.

Chặt chân tay thì lấy chân tay đâu mà đi, mà làm ạ!

Tên Trộm 3: Tôi chẳng xin! Chúng tôi có tội thì cứ việc xử. Cứ giết chúng tôi đi!
Chết còn hơn phải sống khổ thế này.

Trang Tị: Câm ngay!

Đạo Hạnh: Quân cần rờ!
Sao lại xin tha tội cho ba tên trộm khốn kiếp này, Lê Dũng?

Lê Dũng: Dạ! Đành rằng chúng có tội.
Nhưng cũng do quá nghèo khổ quẫn bách mà làm liều.
Cũng chẳng ai cho chúng biết, trộm trâu là tội nặng.
Dạ! Ba tên lính này xưa từng là lính trong quân ngũ của Bộ Hạ.
Sau vì sức yếu mà bị đuổi về, nghèo khó không nơi nương tựa.
Bẩm! Xin Bộ Hạ phạt nặng cứ phạt.
Nhưng đừng chặt chân tay để chúng còn được lập công chuộc tội.
Dùng nhục hình làm quà cút con người là việc không nên ạ!

Đạo Hạnh: Phải để kẻ khác trông thấy mà sợ.
Ta khoan thứ lần sau, kẻ khác sẽ không coi quyền ta là nghiêm nữa.
Quan Thái sư cứ y lệnh ta, chặt chân tay ba tên đạo trịch!

Trang Tị: Dạ! Y lệnh ạ!

Hoàng Địch: Còn việc thứ hai! *(Gọi to)* Dẫn vào! *(Lính dẫn vào một ông già bị trói)*
Lão già La Hầu vốn là giám quan trong triều vua trước.
Nay vẫn giấu diếm cất giữ mũ áo của triều trước trong rừng.
Hôm qua trời nắng, lão đem ra phơi ở sau vườn.
Người hàng xóm nhìn thấy chạy lên bẩm báo.
Đây là tội rất nặng.
Lão già La Hầu vẫn còn tơ tưởng triều vua cũ.
Đáng phải chém đầu bêu cọc làm gương.
Vậy mà cũng chính tướng quân Lê Dũng lại đứng ra xin tha.
(Thảo xuất hiện)

Thảo: Không chỉ mình Lê Dũng! Muôn tâu Bộ Hạ!
Cả thiếp nữa! Thiếp xin Bộ Hạ cùng các quan soi xét, tha tội chết cho La Hầu.
La Hầu đã 70 tuổi, là bậc túc nho, từng dạy rất đông trẻ nhỏ sách thánh hiền.

Giữ mũ áo không phải vì tiếc triều vua cũ. Mà chẳng qua chỉ để mặc cho đỡ rét.
La Hầu giờ nghèo khổ, ốm yếu. Xin Bệ Hạ rủ lòng!

Đạo Hạnh: *(Phân vân)* Tha cho La Hầu à!

Hoàng Địch: Nhưng lão ta là kẻ ương bướng.
Không coi triều vua mới ra gì. Dám giữ mũ áo ngụy triều.
Chém đầu còn là nhẹ. Đáng lẽ phải lăng trì từng xẻo.

Lê Dũng: Thưa Bệ Hạ! La Hầu là một ông già hiền lành, đức độ...
Hoàng Địch: Hiền lành, đức độ.
Chính những kẻ như thế, khi có biến gì,
sẽ giám treo cổ, móc mắt Bệ Hạ đấy ạ!

Đạo Hạnh: Ta không ghét gì La Hầu. Nhưng,...
(Với Thảo) Ta ngồi trên ngôi báu này không phải để thương xót.
Những ai làm vướng bước ta đi, phải bị gạt bỏ.
(Với Trang Tị) Chém đầu La Hầu, tịch thu gia sản, đuổi vợ con đi biệt xứ!

Trang Tị: Dạ! *(Lính đẩy La Hầu và ba tên trộm đi khuất)*

Thảo: *(Đau khổ)* Bệ Hạ!

Đạo Hạnh: Nàng hãy để ta được lo việc của ta!
Ta mệt! Hôm nay ta mệt lắm!
Các người hãy để ta yên... để ta yên!

Hoàng Địch: Không ai được trái lệnh đức vua!
Hoàng Hậu và các quan xem kìa! Đức vua đã mệt rồi!
Xin người cho lệnh bãi triều.
Kìa! Các quan! Ta lui, cho được vua người nghỉ....
(Đạo Hạnh gục đầu vào tay như thiếp ngủ. Thảo, Lê Dũng thở dài, chắp tay vái chào và lui ra).
(Hoàng Địch nhìn vua chăm chú, gạt đầu, kéo Trang Tị ra xa thì thảo)
Người trông thần sắc đức vua hôm nay...
Hình như có điều gì khác lạ.

Trang Tị: Vâng! Lạ lắm! Nhột nhột,,,vàng tái...
Những nếp nhăn quanh mắt, quanh miệng như bóng hằn sâu.

Hoàng Thượng ốm rồi, phải gọi ngự y.

Hoàng Địch: *(Vấn thì thảo)* Hôm nay ngày mấy?

Trang Tị: Ba mươi, ngày nguyệt tận.

Hoàng Địch: *(Gật đầu)* Ba mươi... ngày nguyệt tận... đúng rồi!

Trang Tị: *(Sợ hãi)* Ngài nói gì?

Hoàng Địch: Không! *(Nghiêm giọng)* Trang Tị!
Ông có nhớ ông được lên danh giá như hôm nay là nhờ đâu nhỉ?

Trang Tị: Dạ! Nhờ ngài ạ! Nhờ công ngài tiên cử, che chở.
Oai quyền ngài Tể tướng, trong triều này ai chả phải sợ,
phải kính nhường ạ!

Hoàng Địch: ừ! Ta đã chở che, cất nhắc cho ông.
Sắp tới có thể...triều đình này xảy ra những sự khác thường.
Lúc ấy ông phải bình tĩnh nghe lời ta.

Trang Tị: *(Kính sợ)* Có sự gì à?

Hoàng Địch: Cứ mở rõ hai mắt mà nhìn!
Sự lạ xưa nay chưa hề có.
Nhất nhất phải vâng lời ta.
Rồi sẽ có lúc ta đền thưởng công lao cho ông.

Trang Tị: Quan Tể tướng nói thế là sao ạ?

Hoàng Địch: Rồi khắc biết! Không lâu nữa đâu.
(Nhìn kỹ lại nhà vua rồi kéo Trang Tị rón rén lui ra)
(Nhà vua như đang trong cơn ác mộng. Người hét lên một tiếng rồi chồm dậy.
Giáp, nay là lính cận vệ của vua, hốt hải chạy vào)

Giáp: Thưa đức vua! Người làm sao thế?

Đạo Hạnh: Ai? Ai? *(Định thần nhìn Giáp)* Giáp đấy à?

Giáp: Dạ! Con đây!... Người dạy gì?

Sao đức vua không vào long sàng, lại ngồi đây mà thiếp đi?

Người mộng thấy điều gì... mà mồ hôi toát ra như tắm?

(Bỗng giật mình) Trời! Người làm sao thế kia?

(Nhìn vua sợ hãi)

Đạo Hạnh: Một niềm kinh dị nhường nào đang truyền khắp người ta.

Mỗi thớ thịt, đường gân quặn lên nhức nhối như sắp vỡ tung ra... *(Ôm đầu)* Ta làm sao thế này?

Đầu lạnh buốt mà mình thì nóng rực.

Nóng quá! Ai cào cào trong ngực ta?

(Nổi đau đớn làm mặt vua như biến dạng, trán nhăn lại, mắt long lên, khóc miệng nhếch xuống, tay chân co quắp)

Trời! Tay ta làm sao thế này?

(Thấy những ngón tay mình mọc dần móng vuốt)

Những sợi lông vàng ghê tởm xuyên da thịt ra từng đám.

Trời! *(Dứt những sợi lông)*

Giáp: *(Sợ hãi)* Đức vua!... Đức vua! Trời ơi!

(Lùi dần định hét to) Đức vua!

Đạo Hạnh: Im ngay! Giáp! *(Nhìn xuống thân thể mình, kinh hoàng)*

Ta đang biến dạng.... Trời ơi! Mi đi đi!

Không được làm kinh động! Hãy mặc ta! *(Gầm lên)* Đi!

(Giáp cuống cuống lui ra. Từ Đạo Hạnh lấy một chiếc gương nhìn mình trong gương, hoảng hốt, ném ngay chiếc gương)

Không phải ta! Không phải ta! *(bàng hoàng)*

Sao phút chốc ta thay hình đổi dạng?

Gương mặt của ta đâu? Hình dáng của ta đâu?

Cho ta được là ta! Cho ta được là mình!

Ta đang đi về đâu?

Như rơi trong vực thẳm.

Như đang về kiếp khác.

Mỗi bước đi mỗi bước kinh hoàng.

Ta đâu rồi? Từ Đạo Hạnh đâu rồi?

(Bỗng giật mình lắng nghe,

vang lên tiếng nói của lão già đầu trọc năm nào)

Lão già: Người hãy nhớ!

Khi đã thắng tất cả.

Đến một ngày nào đó.

Người sẽ phải hóa thành hổ dữ.

Đổi lấy sức mạnh, sẽ có ngày người mang thân trả nợ.

Đạo Hạnh! Nghe rõ chưa? Sẽ có một ngày...

Đạo Hạnh: *(Ôm mặt)* Ta nhớ ra rồi!...Lời nguyện...Vũng nước xanh. Lão thần hổ...Nhưng ta đã là vua cơ mà! Ta là vua Từ Đạo Hạnh! Không! Không! Ta là người, không phải hổ dữ!

(Cào xé thân mình, lăn lộn, đập đầu xuống đất, cố chống chọi lại sự biến dạng sang kiếp thú của chính thân thể mình)

Không! *(Những răng nanh đã dài ra, đẩy môi trên hếch lên. Miệng nhà vua nhe răng như miệng hổ. Tiếng nói con người đã xen lẫn tiếng gầm gào. Từ Đạo Hạnh sụp xuống, hai tay chống xuống đất).*

Không! Ta là Từ Đạo Hạnh! Ta là vua! Có ai cứu ta?

Nhưng đừng!... Đừng ai vào! Đừng ai nhìn thấy! Không!

(Cuống cuống đưa tay che mặt, lao đầu vào bệ đá, ngã gục sau bức rèm lớn)

(Giáp và Lê Dững chạy vào)

Lê Dững: Đức vua đâu? *(Vén bức rèm lên, bỗng giật mình lùi lại, tuốt kiếm.*

Sau rèm, một con hổ to lớn, mình vàng xám với những vằn đen nằm gục đầu như đang ngất lịm)

Thế là thế nào? Giáp! Con hổ lớn nằm trong vũng máu. Vua đâu?

Giáp: *(Run rẩy)* Vua đây!..

Tôi...tôi đã thấy...lúc nhà vua thay dạng đổi hình.

Trời ơi! Nhà vua đã biến thành hổ.

Lê Dững: *(Thét lên)* Sao? *(Tể tướng Hoàng Định xuất hiện, đến gần bức rèm nhìn rồi quay ra)*

Hoàng Định: Nhà vua đã hóa thành hổ dữ.

Nghiệp chướng tiền oan hay lòng trời trừng phạt xã tắc này?

(Với Dững và Giáp) Chỉ báo cho Hoàng Hậu và quan thái sư biết.

Còn phải giữ kín! Sự biến này không được để ai hay!

(Thảo chạy vụt vào, trừng trừng nhìn mọi người. Dững và Giáp quay mặt đi. hoàng Định chỉ bức rèm. Thảo từ từ bước đến, bỗng sững lại, thét lên một tiếng kinh hoàng, ngã ngất. Dững và giáp đỡ Thảo. Đèn tắt, chỉ còn chiếu vào Thảo)

Bài hát của dàn đồng ca:

Ngày xưa có một ông vua,

Hóa thành hổ dữ.

Tiếng nói quen còn đó.
Hình dung xưa không còn.

Thảo: Chỉ một tắc gang,
Người từ giã chính mình.
Chỉ một phút giây,
Em chẳng còn chàng.
Nỗi đau này có thật.
Hay giấc mơ kinh hoàng?
Đạo hạnh ơi! Chàng đâu?
Cô đơn trong lối thú.
Cung điện tối tăm, đất trời nghiêng ngả.
Dao cắt, lửa nung trong dạ.
không đau bằng nỗi đau này.
Ai trả chàng cho tôi?
Đạo hạnh chàng ơi!
Vì đâu nên lỗi.
Lòng ta ơi! Đừng sợ hãi!
Mất hình dáng, nhưng vẫn còn tiếng nói.
Hãy cứu chàng!
Hãy cứu chàng!

Đèn tắt chuyển cảnh

CẢNH V

(Cung điện, con hổ lớn - vua Từ Đạo Hạnh - ngồi bên ngai vàng thấp thoáng sau bức rèm che. Lê Dũng và Giáp đứng hầu bên cạnh)

Lê Dũng: Việc kinh dị xảy ra ngoài sức tưởng tượng của con người.
Phép thuật nào, mưu toan độc ác nào đã hãm hại đức vua?
Nhưng...thưa đức vua! Thần biết dưới hình hài hổ dữ,
Người vẫn là Từ Đạo Hạnh,
Người anh hùng áo vải đã dẫn dắt nghĩa binh từ thuở khởi quân.
Bên cạnh người vẫn còn có chúng thần. Xin người hãy bình tâm.

Đạo Hạnh: *(Giọng khàn khàn khó nhọc, giọng của con hổ có tiếng nói người)* Người không sợ ư, Lê Dũng?

Lê Dũng: (khẽ) Có! Có lo sợ. Làm sao không lo sợ được.
Khi bậc minh quân phải mang hình hài hổ dữ.
Khi lễ phải và lương tri bị cầm nhốt trong thân xác hùm beo.
Có nghĩa là ở đâu đó, cầm thú đã mang hình vóc con người,
Và điều ác đang hoành hành thả sức.
Thần không sợ cho thần hay cho Bệ hạ.
Mà sợ cho xã tắc, cho muôn dân.

Đạo Hạnh: Ta cũng hiểu thế!
Cũng may, ta chưa quên tiếng nói con người.
Dù ít ỏi, dù khó nhọc...Nhưng ta sợ...
Ngay cả tiếng người, ta cũng sắp không còn nói được.
Trong vòm sợ âm u.của phận hùm beo.
Trí nhớ của ta chập choạng như ngọn đèn le lói.
Ta sợ nó sắp mất đi.. và trong ta sẽ chỉ còn là bóng tối
Làm thế nào, Lê Dũng?
Giờ thì người hãy nói đi, những việc cần báo cho ta biết.

Lê Dũng: Muôn tâu! Quan đồn trú báo về.
Giặc xem chừng sắp sửa động binh.
Thuyền chiến lớn của chúng đã lảng vảng ngoài cửa biển.
Nội giám của chúng lẫn lút ngay trong kinh thành này.
Ta chưa bắt được. Lại thêm, mấy tuần qua hạn hán vẫn kéo dài.

Đến cả cỏ trong thành, ngoài nội cũng bỗng nhiên khô héo tàn lụi
Việc cần nhất lúc này là giữ nước và yên dân.

Đạo Hạnh: Vậy mà ta lại nằm đây, trong thân hình hổ...

Lê Dũng: Việc dữ này vẫn được giữ kín.
Binh lính, dân chúng ngoài triều đình chưa ai hay.
Theo lệnh Bệ hạ và quan tể tướng.
Thần không cho ai vào gian cấm điện này.
Riêng Hoàng Hậu....

Đạo Hạnh: Hoàng hậu hiện ra sao?
Nàng đã kinh hãi ngất đi khi vừa trông thấy hình dáng ghê rợn này.
Không! Đừng cho Hoàng Hậu vào đây một lần nào nữa.
Ta van các người!

Lê Dũng: Dạ!

Đạo Hạnh: Tấm lòng hiền dịu, người con gái thông minh nhất xứ sở.
Nàng nghĩ gì khi chồng nàng giờ đây mang thân ác thú?
Và các con ta... Ôi! Hai bé dại của ta!
Chúng nghĩ gì khi cha chúng giờ đây.. (Đau khổ nhìn thân thể mình)
Thôi! Lê Dũng! Người lui!
ta chẳng dám bắt người ở lâu bên ta nữa.
(Vào khuất sau rèm, Lê Dũng vái chào. Vừa bước ra thì gặp tể tướng Hoàng Dịch)

Hoàng Dịch: Ta muốn vào thăm hỏi đức vua.
Ngọc thể người ra sao? Mình rồng có được khang kiện. (Nhếch mép) Tuy bây giờ, gọi
ngọc thể thì có hơi mai mỉa. không phải mình rồng, mà là hình hổ mất rồi.

Lê Dũng: Thưa quan tể tướng! Đức vua ra lệnh.
Không ai được vào! Người không muốn gặp ai.
Mọi việc cần, các quan cứ nói qua tôi ạ!

Hoàng Dịch: Nhưng ta là tể tướng triều đình.
"Lệnh đức vua" Vua bây giờ đang trong tình trạng như thế.
Người đã thành hổ.

Lê Dũng: Cơn tai biến rồi sẽ phải qua. Người không thể mang lối thú.

Cũng như...thú không thể đội lột người, thừa quan tể tướng!

Hoàng Địch: Người nói gì hử Lê Dũng?
Xê ra cho ta vào! Ta phải vào! Ta là tể tướng!

Lê Dũng: Không! Dù người là ai chẳng nữa. *(Đặt tay lên đốc gươm)*
Đức vua đã giao tôi thanh gươm này để toàn quyền canh giữ nội điện.
Xin ngài....

Hoàng Địch: Đến lúc này mà người còn coi thường ta. Hãy nhớ lấy! *(Ra khuất, Giáp vào, tay bưng liễn cơm)*

Lê Dũng: Ta canh gác ngoài kia!
Anh ở đây bên đức vua. Nhớ phải ở liên bên đức vua.
Ta cảm thấy trong triều đang có những sự xáo động ngấm ngấm gì.
(Ra khuất)

Giáp: *(Bưng liễn cơm trên khay, đến gần tấm rèm)* Thừa đức vua! Xin mời người dùng cơm!
(Không nghe tiếng trả lời, lắc đầu)
Khổ! Sao lại đến nông nỗi này!
Làm vua mà phải hóa hổ. *(Gọi to hơn)*
Thừa đức vua! Xin mời người xơi cơm!

Đạo Hạnh: Ta không muốn ăn.

Giáp: Đức vua hãy nghe tôi!
Là người hay là hổ thì cũng phải ăn cơm mới sống được.

Đạo Hạnh: *(Nói một cách khó nhọc)*
Giờ thì ta sắp không còn nói được tiếng người.
Lưỡi ta đầy gai. óc ta mù mị. Thà ta chết đi còn hơn!

Giáp: Kìa! Sao đức vua lại nói thế? Người phải sống!
Bị dọa đầy đến mức nào cũng phải sống!
Cơm bệnh hiểm rồi sẽ qua....
Rồi người lại trở lại làm người.
(Dâng khay cơm và đồ ăn, thấp thoáng sau rèm, bóng Từ Đạo Hạnh đang ăn cơm).

Đạo Hạng: Giáp! Lòng chú trung hậu quá! Giờ thì bên ta chỉ còn Lê Dũng với chú, Những người cùng khởi binh với ta năm xưa trong rừng. Những người mà lúc bận rộn trên ngai vàng, Có khi ta đã quên đi...
(Thảo và Lê Dũng xuất hiện. Lê Dũng đang can ngăn Thảo)

Lê Dũng: Thưa Hoàng Hậu! Xin người đừng vào! Đừng nên! .. Người sẽ vừa kinh hãi, vừa đau lòng, mà không bình tĩnh được. Xin người đừng vào! Chính đức vua dặn thế!

Thảo: Không! Ta cần phải vào!
Giờ là lúc ta bình tĩnh lại rồi.
Ta hiểu, ta phải làm gì.
Không thể ngồi đây chịu cảnh nhà vua bị đầy đọa.
Cứu người bằng cách nào ta chưa biết.
Nhưng ta phải đi tìm. Thứ thuốc ấy chắc không có ở đây.
Nhưng ở một nơi nào đó trên đời này phải có.
Lê Dũng! Hãy cho ta vào! Ta cần gặp đức vua trước khi đi.

Lê Dũng: Hoàng Hậu đi đâu?

Thảo: Đi tìm cách trị bệnh cho đức vua.
Đi ra ngoài thành, ngoài dân dã,
Đi bất cứ nơi hang cùng ngõ sâu nào,
Để giải thoát cho nhà vua khỏi lốt hổ
Mọi việc ở đây cậy nhờ tay chú.
Ta sẽ đưa hai con nhỏ cùng đi.
(Ra và trở vào ngay, dắt theo hai con nhỏ, Hoa và Nụ. Hoa là trai, Nụ nhỏ hơn là gái)
Nào, Lê Dũng! Hãy để ta cùng Hoàng Tử, Công chúa vào!
Đây là lệnh của ta!

Lê Dũng: *(Ngăn ngữ rồi cúi đầu tỏ ý bằng lòng, cất to giọng)* Thưa đức vua!
Hoàng Hậu cùng Hoàng Tử và Công Chúa tới vấn an người!

Đạo Hạng: *(Hốt hoảng)* Hoàng Hậu! Sao nàng vào đây?
Đưa các con tới đây làm gì? Đi đi!

Thảo: Để chàng được gặp chúng, gặp em...
Để em được nhìn thấy chàng lần cuối trước lúc ra đi...

Đạo Hạnh: Nàng đi? Nàng đi đâu? Ừ! Mà nàng bỏ đi là phải.

Thảo: Đạo Hạnh! Xin hãy hiểu cho em.
Em không muốn một lúc nào rời xa chàng, nhất là lúc này.
Những ngày bình yên của chúng ta đã chấm dứt.
(Đau đớn) Chàng đã hóa hổ. Các con không thể ở đây.
Không thể khoan tay ngồi đợi!
Em phải đi tìm cách cứu chàng.
Hãy tin em! Hãy hiểu cho em, Từ Đạo Hạnh khổ khổ!
Có ai trên đời này khổ như chàng?
Đạo Hạnh thân yêu! Hãy gặp các con đi!
Chúng còn đại thơ chẳng hay biết gì.
(Bức rèm đột ngột cuốn lên. Con hổ lớn sùng sững trên ngai vàng khiến hai đứa trẻ giật mình).

Hoa: *(Trố mắt nhìn, từ kinh ngạc chuyển sang thích thú)*
A! Con hổ! Con hổ to quá! Hổ có cần không mẹ?
Con hổ to không Nụ ơi!
Nụ: *(Sợ hãi bấu tay mẹ)* Ôi! Con sợ lắm mẹ ơi! Sợ lắm!

Thảo: *(Gạt nước mắt)* Không phải hổ đâu các con ạ! Cha của các con đấy!

Hoa, Nụ: Mẹ nói gì? Cha của chúng con? Thế là thế nào?

Thảo: Mẹ không muốn giấu các con. Sự đã xảy ra.
Từ lúc này, các con sẽ không còn là trẻ con nữa.
Cha của các con đấy!
Cha của các con đã bị biến thành hổ dữ.
Mẹ con ta phải đi cứu cha.
Hoa, Nụ! Hãy lại gần chào lạy cha đi!
(Đẩy Hoa, Nụ lại gần. Hoa, Nụ rón rén bước tới, vái lạy vua. Con hổ gật gật đầu đưa chân trước như định vuốt ve con. Nụ hốt hoảng chạy ủa tới mẹ. Chỉ còn Hoa đứng lại).

Nụ: Con sợ! Con hổ! Không phải cha! Không!

Thảo: Cha đấy!

Hoà: *(Trần trần nhìn)* Cha! Sao cha không làm người? Sao cha lại hóa hổ?
(òà khóc) Cha! *(Hổ cúi đầu đau khổ)*

Thảo: Lạy chàng! Em và các con đi.
Chàng ở lại, hãy giữ gìn cẩn trọng.
Trong thân hổ, càng phải cố giữ sự sáng suốt của con người.
Em đi! *(Lạy lần nữa. Lê Dũng đưa mẹ con Thảo ra).*
(Bức rèm hạ xuống. Tiếng mõ cầm canh phía xa. Hoàng Định, Trang Tị cùng mấy tên lính tay sai xuất hiện, tay gươm, tay thước. Lê Dũng bước tới ngăn tốp người).

Lê Dũng: Đứng lại! Thừa tể tướng!..

Hoàng Định: Lê Dũng! Ta cùng các quan đại thần trong triều họp bàn. Vừa phát giác ra một kẻ nghịch tặc ở ngay bên cạnh đức vua.

Lê Dũng: Kẻ nào?

Hoàng Định: *(Chỉ tay vào Lê Dũng)* Chính mi! Trói nó lại!
(Lê Dũng vừa định rút gươm thì mấy tên lính đã giữ chặt Lê Dũng. Lê Dũng vùng ra. Một tên lính đâm mạnh Dũng, chàng quy xuống)

Hoàng Định: Lôi nó đi! Cắt đầu mang vào đây cho ta!
Nói rằng lệnh của đức vua! *(Bọn lính lôi xác Lê Dũng đi).*
Thế là trừ được cái gai nhọn.
Có tin Hoàng Hậu vừa đưa hai con ra khỏi cung điện.
Phải truy tìm bắt giữ ngay lại!

Trang Tị: Dạ!

Hoàng Định: Việc vua hóa hổ nói rằng giữ kín.
Nhưng ta đã cho người tung tin dữ đó từ triều thần,
ra tới binh lính, dân chúng ngoài thành.
Tin mật rỉ tai, bao giờ cũng ghê gớm hơn sự thật nói công khai.
Quan chiêm tinh đã bấm độn và xem xét các vì tinh tú.
Đã nói với các quan: Giờ đã trừng phạt xứ ta.
Ngồi trên ngai vàng cai trị trăm họ không thể là một con ác thú.
Nếu nhà vua không còn lý trí của bậc minh quân.
Không biết tự xử thì ta phải *(Ra hiệu)* Như thế là êm đẹp nhất.

Dù chôn cất một con hổ,
Nhưng sẽ là một đám tang theo đúng nghi lễ của bậc vua chúa.
Sau đó, ngồi vào ngai vàng sẽ là...

Trang Tị: Tể tướng Hoàng Dịch, vị đại thần trụ cột của triều đình.
Dạ! Xin ngài nhớ cho lòng trung thành của Trang Tị này.

Hoàng Dịch: Việc lớn phải làm gấp (*Gọi ra ngoài*)
Đưa tên Giáp vào đây! (*Lính đưa Giáp ra*)
Đây là cao ý của triều đình, là việc làm để cứu xã tắc.
Nghe đây Giáp! (*Ghé vào tai Giáp thì thầm*)

Giáp: Không! Không!

Hoàng Dịch: (*Xô Giáp ngã ngồi*) Giáp! Hãy trông gương Lê Dững!
(*Vẫy tay, một tên lính vào, mang một cái bao đỏ, ném lên bụng Giáp. Cái bọc tung ra. Đó là thủ cấp của Lê Dững*).

Giáp (*Rú lên*) Trời!

Hoàng Dịch: Nếu cưỡng lại lệnh ta, mi cũng sẽ bị xử như vậy.

Giáp: (*Nghẹn ngào*) Tướng quân Lê Dững!

Hoàng Dịch: (*Vẫy tay, một tên lính khác mang vào liễn cơm để trên khay*)
Người không phải làm gì hết!
Chỉ mang cơm vào cho nhà vua như mọi ngày.
Người phải làm! Nhớ đấy!
(*Lính đặt khay cơm xuống. Hoàng Dịch, Trang Tị cùng tốp lính xách bọc thủ cấp Lê Dững ra khuất, chỉ còn Giáp với khay cơm*)

Giáp: (*Quệt nước mắt*) Đức vua ơi!
(*Bưng khay cơm lên, đầu cúi gằm, chậm chạp đi đến gần bức rèm*).
Muôn tâu đức vua! (Bức rèm cuốn lên, hiện ra ông vua hóa hổ)
Thưa đức vua! Giáp này đã theo hầu Bệ Hạ
từ khi người còn là một võ sinh nơi xóm nhỏ ven thành.
Đã theo người vào rừng sâu khởi binh.
Được người cùng cho hưởng gian nguy,
khi cơm ồng, nước khe, lúc vào sinh ra tử.

Cả khi người đã lên ngôi quý.
 Giáp này vẫn được ở bên hầu hạ sớm hôm.
 Nhưng nay, người đã hóa hổ.
 Khi xưa trước hòn đạn, mũi tên,
 Giáp này liều cứu thân người... đã bao phen.
 Nhưng nay, cơ sự này... Giáp con chẳng giúp gì vua được.
 Giáp con chỉ còn đây cái mạng sống tầm thường.
 Xin được dâng người. Nhưng, đức vua ơi!
 Giáp tôi không chết cho hổ, mà chết cho đức vua.
 Chết cho người... Người hãy sống mà trở lại làm người,
 Ngàn lạy đức vua!
(Vái rồi xúc cơm ở liễn ăn. Con hổ kinh ngạc chồm tới)
 Đức vua!... Từ nay xin người ráng chịu nhịn đói.
 Đừng ăn bất cứ cái gì họ mang đến!
 Hãy ráng đợi! Ngày bà Thảo trở về. *(Thều thảo)*
 Tôi không chết cho hổ. tôi chết cho người!
 Xin chào đức vua. *(Gục xuống và tắt thở. Con hổ gầm lên. Hoàng Dịch chạy vụt vào, nhìn hổ nhìn xác Giáp)*

Hoàng Dịch: Thằng khốn kiếp! *(Hổ chồm về phía Hoàng Dịch. Dịch lùi lại)*
 Từ Đạo Hạnh! Người hãy nhìn! *(Chỉ ra chung quanh).*
 Nếu người chỉ tiến thêm một bước nữa,
 mũi lao và cung nỏ của những tên lính kia sẽ xuyên suốt thân người.
 Đó đều là những thợ săn thiện xạ.
 Chúng rất biết cách quật ngã một con hổ.
 Từ Đạo Hạnh! Hãy ngồi yên! Ngồi yên nghe ta nói đây!
 Người quên lời nguyện trong rừng tối năm xưa rồi ư?
 Lâu nay, người không nhận ra ta à?
 Ta không phải tể tướng Hoàng Dịch! Hay nói rõ ra:
 Tể tướng Hoàng Dịch chỉ là hóa thân của ta!
 Người quên lão già đầu trọc người gập trong rừng rồi sao?
 Chính ta đây! Bạch hổ, con hổ trắng thành tinh,
 Chúa của muôn loài hổ dữ. *(Từ Đạo Hạnh gầm lên)*
 Mi cứ tha hồ gầm rú. Mi sắp quên cả tiếng nói con người.
 Đến lúc mi thành hổ và ta làm người.
 Vui thế đấy! Rồi mi sẽ chết.
 Còn ta, ta sẽ thay mi làm vua của con người.
(Từ Đạo Hạnh định chồm tới thì thay vào bức rèm đã là những song sắt của một cái cũi, gầm rú lay mạnh những song sắt).
 Vô ích thôi Từ Đạo Hạnh!

Mi sẽ chết, và ta sẽ làm vua của con người.
Nhưng ta sẽ không thèm giết mi đâu!
Hãy để cho binh lính và dân chúng,
những kẻ mi từng dẫn dắt giết mi!
(Hắn cười lớn)

Tắt đèn chuyển cảnh

CẢNH VI

Một quán nước bên đường, bà cụ hàng nước ngồi bên chõng tre. Những chiếc bát gốm úp trên chõng, cạnh đó là tích nước, hoa quả, bánh gai... Thảo cùng hai con ngồi trước chõng. Cả ba đều ăn mặc dân thường. Nét mặt Thảo buồn bã, ủ dột.

Bà hàng nước: Cô xơi nước đi! Nước vối ngon lắm!
Cô mua bánh cho các cháu...

Thảo: Dạ! Cảm ơn bà!

Bà hàng nước: Hai cháu xinh quá! Già hỏi khí không phải...
Hai cháu giống cha chúng nó lắm phải không?

Thảo: (Bối rối) Dạ!

Hoa, Nụ: (Bóc bánh gai ăn, xuyết xoa) Ngon quá mẹ ạ!
Ngon hơn mọi bánh trái trong cung.

Thảo: (Vội ngắt lời) Các con... à ừ , bánh ngon.
Các con ăn xong rồi ra kia chơi!

Bà hàng nước: Cô với các cháu đi còn xa không? Đi về vùng nào đây?

Thảo: Dạ! Cháu cũng chưa biết! Cháu đi tìm...

Bà hàng nước: Tìm ai?

Thảo: Dạ! Cháu cũng chưa biết..

Bà hàng nước: Chưa biết tìm ai... thì làm sao mà tìm được... Này cô gái! Ngồi lại gần đây già bảo! Thế...

Già bây giờ hơi nặng tai, nhưng mắt thì vẫn còn tinh,

Cũng vì uống nhiều nước vối, nước trà nụ.

Đó đều là những vị thuốc cả...

Già cũng biết qua nghề thuốc đấy con ạ!

Già hỏi khí không phải... Con cũng đi tìm một ông lang?

... Xin một thứ thuốc nào đó?

Thảo: Dạ! Sao già biết?

Bà hàng nước: Già đoán thế!

Sống đến tuổi già, lại ngồi bán hàng bên đường,
Ngày ngày gặp bao khách thập phương, đủ loại người qua lại.
Ai như cũng đi tìm một cái gì đó trong đời.
Già trông, là có thể đoán người ấy tìm gì...
Cô gái ạ! Cô chẳng nhớ già, chứ già thì nhớ cô.
Hồi nào hồi nào, cách đây đã lâu lắm rồi.
Hồi đó già có một thằng con nuôi. Nó đi làm tướng.
Vì nó mà già mang vạ...
Cô quên cái mụ già bị ông Từ Đạo Hạnh bắt nhốt vào cũi làm con tin,
Rồi được ông Nguyễn Minh Không tha chết thả đi.
Cô quên rồi à! Cô Thảo! (*Thảo giật mình*)
Vì cô chính là cô Thảo. Mới gặp, già không nhận ra, sau ngỡ ngợ.
Nhưng già biết chắc chính là cô...
Thưa Hoàng Hậu! Người đi đâu mà ăn mặc thế này?

Thảo: (*Đứng dậy chấp tay*) Lão bà! Lão bà đã biết thì tôi chẳng giấu. Thảo là tôi! Hoàng Hậu là tôi!

Bà hàng nước: Hắn triều đình phải đang có sự biến gì.
Bà Hoàng Hậu mới phải lặn lội nơi đường sá nắng bụi này?

Thảo: Thưa bà!... ở đây... Xin đừng gọi tôi là Hoàng Hậu.

Bà hàng nước: Vâng! Nhưng xin cô đừng e ngại! Bà lão này không làm hại cô đâu!
Già biết! Dân chúng đều thường nói với nhau:
Hoàng Hậu là người phúc hậu, thường làm phúc cho dân, biết thương người hoạn nạn.
Cô Thảo ạ! Già này còn sống được,
cũng do lòng thương của con người ta trên đời.
Do chút lòng đoái thương người vô tội của ông Nguyễn Minh Không, bạn của chồng cô.
Ông Nguyễn Minh Không đã cứu già.
Mặc dù thằng con nuôi của già đang đi đánh ông ấy.
Sau khi già được thả, thằng con già
không chịu đi đánh nhau với quân ông Từ Đạo Hạnh.
Nó đã tự vẫn để khỏi phải đi. Con người ta là thế đấy!
Chỉ bị thu phục bởi lòng nhân. Cô Thảo ạ!
Già biết tại sao cô phải lặn lội đường xa.

Cô ạ! Mấy hôm nay... bọn trẻ ở chợ này...
...Không hiểu chúng học ở đâu,
...mà cứ hát suốt ngày mấy câu đồng dao lạ lẫm.
Già nghĩ rằng, cô nên nghe!

Thảo: Hát gì? Câu gì ạ?

Bà hàng nước: Bà già ra gọi chúng vào! *(Bà cụ ra khuất, rồi dắt vào mấy đứa bé)*
Các cháu! Các cháu hát câu hát mấy bữa nay các cháu vẫn hát.
Hát đi! Rồi già cho bánh ăn.

Mấy đứa trẻ: Thật bà nhé! Chúng cháu hát nhé!
(Tay cầm các thanh tre gõ vào nhau, vừa múa, vừa hát)
Tập tầm vông
Có ông Nguyễn Minh Không
Chữa cho vua khỏi hóa.
Tập tầm vá
Muốn chữa cho vua khỏi hóa.

Bà hàng nước: *(Với Thảo)* Cô nghe thấy chưa? Ông Nguyễn Minh Không...

Thảo: *(Với mấy đứa trẻ)* Ai dạy các em câu hát này?

Mấy đứa bé: Chả biết! Tự dưng thuộc.
Nghe chúng nó hát rồi thuộc, chẳng nhớ ai dạy đâu!

Bà hàng nước: Thôi, thế giờ các cháu đi chơi nhé! Già cho bánh này!

Mấy đứa bé: Chúng cháu xin già. Cháu chào cô ạ!
(Bọn trẻ đi khuất, vừa đi vừa hát: Tập tầm vông...)

Bà hàng nước: *(Với Thảo)* Đã gọi là lời trẻ hát, làm sao biết được ai dạy.
Đồng dao, đó là ý dân đã mách bảo đấy cô ạ!
Cô nghe thấy không?
Ông Nguyễn Minh Không, người cô phải đi tìm đấy!

Thảo: Nguyễn Minh Không... Nhưng ông ấy đã chết cơ mà! Đã cháy trong rừng.

Bà hàng nước: Phải! Đã bị đốt trong rừng.

Nhưng ông Nguyễn Minh Không không chết.

Điều này thì già biết!

Ông Nguyễn Minh Không là ân nhân của già, già phải biết! Ông ấy hiện còn sống, nhưng ở mãi trong rừng sâu, sâu lắm. Già chỉ đường cho cô tới. Hãy tin những lời hát của trẻ thơ!

Lòng chúng hồn nhiên trong trắng, nên người thường gửi điều phải trái vào miệng chúng.

Ông Nguyễn Minh Không sẽ biết cách cứu chồng cô.

Thảo: Nguyễn Minh Không! Chàng còn sống!

Lão bà! Xin hãy chỉ đường cho tôi tới đây!

Bà hàng nước: Đường xa lắm! Lại gặp ghềnh, hiểm trở, âm u. Trẻ nhỏ không đi được đâu!

Cô hãy gửi hai đứa con ở lại đây với già.

Nơi xóm nhỏ này cô đừng e ngại... Hãy tin già...

Cô sẽ chẳng cứu được chồng đâu, nếu cô không còn tin ai...

Hoàng tử, Công chúa sẽ ở đây, ăn cơm rau với bà lão hàng nước này.

Khi nào cô xong việc lớn, già sẽ đem chúng đến để trả cô.

Để được gặp mặt ông Nguyễn Minh Không nữa.

Thảo: (*Sau một hồi*) Vâng!.. Đội ơn bà!

Cháu xin gửi hai con lại cho già. Cháu đi!

Bà hàng nước: Hãy tìm được tới nơi!

Làm sao thuyết phục bằng được ông Nguyễn Minh Không về mà cứu bạn.

Thảo: (*Chắp tay*) Đội ơn già! (*Thảo đi*)

Đèn tắt chuyển cảnh

CẢNH VII

Rừng sâu hoang vắng, âm u, Thảo đi tìm người cũ.

Thảo: Rừng cao rừng xa
Hết đôi cỏ gianh, đến ngàn lau trắng
Thác gầm vực thẳm
Đá hoang mờ mịt núi xanh
Thâm nghiêm cây lớn ngàn năm
Hãy cho ta hỏi:
Người cũ giờ đâu?
Ngọn gió rừng
Hãy mang lời ta nhắn gọi.
Mang câu hát tuổi thơ
Đến người đang lánh ẩn
Hãy về cứu bạn!
Hãy về cứu đất, cứu người!
(*Hát*) Tháng bảy nước dâng
Là mùa tu hú
Tháng giêng đào nở
Là mùa chim én bên sông.
Lúa chín bên đồng,
Là mùa cỏ mật
Gió thổi đường xa tí tắp
Cúc vàng bên giậu nhớ heo may.
Ai có thương ai
Nỡ nào quên hết
Cỏ đồng xa đã chết
Giếng làng quê đã cạn
Đời đang đau, ai nỡ lánh quên đời.

Thảo đi khuất trong rừng vắng, tiếng hát vẫn vang xa. Hiện lên một em nhỏ giữa ngàn cây, nơi lánh ẩn của Nguyễn Minh Không. Minh Không đang ngồi thiền định trên nền cỏ, bên những pho sách Phật. Chàng đã thành một vị sư khắc khổ. Tiếng mõ lốc cốc đều đều, tiếng chim hót và tiếng gió.

Minh Không: (*Ngừng tay sách, nhìn ra mênh mông rừng xa*)
Lại đã thu. Gió rừng hôm nay thổi lộng.
Lá vàng rụng xuống rào rào.

Sương ẩm bay mờ trên những chùm lan dại.
Nơi am nhỏ của ta, khóm cúc gầy bông nở hoa.
Gió thu từ nơi xa nào ào ạt thổi về.

Những thân trúc ngả nghiêng trước gió.
Những bạt ngàn lá xanh, bỗng chồi lên một vòm cây lá đỏ.
Ngọn lửa của mùa thu, người muốn nói gì cùng ta?
Vị sư già nơi góc rừng sâu này từ lâu đã quên đi tất cả.
Để mong hòa nhập với sự yên tĩnh của cõi vô cùng.
Vậy mà sớm nay... rừng thu chuyển động
Trời đất vô biên như muốn nói điều gì.
(*Nhắm mắt*) Mô Phật!
(*Ất từ sau am rón rén bước ra*)

Ất: Thưa thầy! Suốt đêm qua thầy không ngủ.
Sớm nay đã dậy sớm thỉnh kinh.
Con biết mà không giám dậy.
Sợ làm khua động sự tĩnh tâm, e thầy quở trách.
Giờ con xuống suối lấy nước pha trà dâng thầy.
Thứ trà quý hái trên núi cao, ướp với hương ngâu rừng.

Minh không: Khoan đã Ất! ở đây đã! Ngồi xuống đây ta hỏi chuyện. Người theo ta vào rừng sâu.
Thế là đã bao nhiêu năm rồi nhỉ?

Ất: Thưa thầy! ...Con bấm đốt ngón tay..
Thu này đã là 12 năm.

Minh Không: Mười hai năm... Phải rồi!
Ta nhìn tóc người đã có sợi bạc.
cùng vào chốn lâm tuyền, đều là học trò nhà Phật.
Kẻ môn đệ xưa của ta giờ cũng chẳng còn trẻ nữa.
Ta đã bảo người bao lần. Người không phải xưng con với ta nữa.

Ất: Con đâu giám! Thưa thầy! Thầy là vị chân tu khổ hạnh.
Thấm nhuần môn sách Phật đã gần như bậc thánh, bậc tiên.
Ngày chỉ vài hạt dẻ rừng, lưng bát nước suối mà sống.
Còn con theo thầy 12 năm trong am thiền.
Mà con tự thấy mình vẫn chưa rũ sạch lòng trần.
Vẫn còn là kẻ tục tử thô lỗ.
Giấu thầy, con vẫn trộm bắt chim rừng, cá suối ăn lén ăn lút.
Kính sách con học chữ được chữ quên.
Dạ! Chỉ vì kính thầy, phục thầy mà con theo thầy.

Chứ kiểu này, mặt kiếp con cũng chẳng xứng là vị tu hành đâu ạ!

Minh Không: Đáng thương cho người biết chừng nào.
Khó thể đấy! Nhưng lẽ nào người không hiểu được.
Cõi Như Lai mà ta tìm kiếm đâu phải chốn cao xa.
Mà ở chính tâm ta.
Khi ta đạt tới sự bình lặng của cõi lòng không còn đam mê,
yêu ghét, nhớ quên.
ấy là lúc ta được cắt đứt với bể trầm luân của kiếp người.
Về với sự thanh tịnh vô biên nơi cõi Phật.

Ất: Con biết vậy! Lời thầy dạy con nhắm thuộc lòng.
Nhưng không hiểu sao... đêm nằm con lại hay mộng mị.
Nhiều lúc con vẫn không nguôi lòng nhớ quê, nhớ mẹ già ở nhà.
Dạ! Nhớ cả con vợ hư đốn của con.
Hồi con còn ở nhà, nó đã nay ngủ với ông Lý,
mai tặng tịu với thầy Quản trong làng.
Nay con đi biệt tích, hẳn nó đã quên con từ tám hoánh...
Vậy mà...sao có lúc nghĩ lại...con vẫn...
vẫn không quên...cái miệng xoen xoét chua ngoa,
Con mắt lá răm lẳng lơ của con dĩ ấ...
Nhớ mà cũng thương. Nó một nách nuôi hai con nhỏ.
Quanh năm quần quật cấy mướn, gặt thuê.
Thằng con lớn của con giờ đã 15 năm... Liệu có nhớ gì đến bố?
ấy cứ nghĩ vậy, ruột gan con lại nôn nao,
lại quên sách kinh Phật cao siêu thầy dạy.
Con thật đáng đánh đòn ạ!

Minh Không: *(Thở dài)* Tội nghiệp Ất!
Tội nghiệp cho lòng vẫn còn vương thể tục dai dẳng của con người ta.
(Nhắm mắt) Thôi! Đi đi Ất!
Đi đi cho ta được ngồi yên lặng với sớm mai.
trong gió thu và mùi thơm của hoa rừng.
(Ất cúi đầu rón rén bước đi. Vẳng từ xa, tiếng hát. Lúc đầu còn khe khẽ mơ hồ, sau to dần. Tiếng hát của Thảo)

Tiếng hát: Tháng bảy nước dâng
Là mùa tu hú
Tháng giêng đào nở

Là mùa chim én bên sông.
Lúa chín bên đồng,
Là mùa cỏ mướt Gió thổi đường xa tít tắp
Cúc vàng bên giậu nhớ heo may.

Minh Không: *(Kính ngạc lắng nghe, từ từ đứng dậy)*

Tiếng hát ai sau rừng vắng? Có phải tiếng hát không?

Hay ta nghe nhầm tiếng gió? Quái lạ!

Sao nơi rừng sâu chưa một dấu chân người, nơi chưa ai hề tới, dù là kẻ tiểu phu lạc bước.

Vậy mà có tiếng hát... tiếng người...tiếng ai?

(Ất sững ra, tay xách ấm nước, sững lại đứng nghe)

Ất: Ai hát? Ai mà đến được đây, thưa thầy?

Tiếng hát: Ai có thương ai

Nỡ nào quên hết

Cỏ đồng xa đã chết

Giếng làng quê đã cạn

Đời đang đau, ai nỡ lách quên đời.

Ất: Trời! Đã lâu lắm con mới nghe tiếng người.

Ai tới được nơi đây?

Minh Không: Tiếng ai như lời nhắn gọi?

Điệu hát quen ta nghe từ thuở nhỏ,

mà lời ca thì buồn bã, thiết tha, và giọng hát...

Trời ơi không! Có thể... Giọng hát ấy chỉ có của một người.

Ất: Ai, thưa thầy?

Minh Không: Không! Không lẽ! Đức Phật hay ma quỷ thử lòng ta? Hôm nay đất trời khác lạ.

Kìa! bao nhiêu hoa dại quanh am đều bỗng nở chói ngời.

Ất! Chúng ta phải đi...

Ất: Đi đâu thưa thầy?

Minh Không: Rời khỏi đây! Đi xa hơn nữa! Nhanh lên!

Ất: Đi đâu nữa thưa thầy? Đây là thâm sơn cùng cốc. Trước mặt rừng già, sau lưng núi thẳm.

Ai làm gì ta đâu mà phải đi?

Minh Không: Tiếng hát!

Tiếng hát kia còn đáng sợ hơn ngọn lửa năm nào.

Phải đi thôi Ất! Thu dọn kinh sách, hành lý cho ta.

Ất: Kìa! Thầy nhìn! Dưới bóng lim già, dưới đôi lau trắng,

Ai đang rẽ nứa, rẽ gianh rào bước tới đây?

Người ấy đã nhìn thấy ta! Không kịp nữa rồi!

Trời! Một người con gái! Mà thầy ơi!

Sao đáng đi quen thuộc lạ lùng.

Minh Không: Ất! Ta vào trong am đây! Người đóng cửa dùm ta. Ta đã có lời nguyện sẽ không gặp ai, không gặp bất cứ ai!

(Nhặt những quyển kinh cầm lên tay, lập cập định lui vào, thì Thảo đã đột ngột xuất hiện).

Thảo: Xin dừng lại! Xin đừng đi! Oí người tu hành đáng kính! Người tôi đi tìm qua bao ngọn núi, cánh rừng.

Xin hãy dừng chân! *(Chấp tay, tiến đến gần)*

Nguyễn Minh Không! Người không nhận ra ai đây ư?

Ất: Trời ơi! Cô Thảo!

Thảo: Chú Ất! *(Với Minh Không)* Thảo đây! Nguyễn Minh Không! *(Ràn rụa nước mắt)*

Người đã đổi khác nhường kia sao?

Minh Không: *(Bước lại gần)* Thảo!

Thảo: Vâng! Thảo đây! Thế là Thảo đã tìm được Nguyễn Minh Không.

Minh Không: Tìm làm gì, cô Thảo?

Chẳng phải chồng cô đã thiêu chết Minh không này trong ngọn lửa đốt rừng?

Thảo: Nhưng Thảo biết rằng anh không chết!

Tự trong đáy sâu của cõi lòng, Thảo tin rằng anh không chết.

Và trong nỗi đau tuyệt vọng của tai họa lớn,

Tiếng hát của lũ trẻ bên thành,

Tiếng đồng dao của ruộng mạc dân gian nói rằng: Nguyễn Minh Không không chết. Thế là Thảo đi tìm anh.

Minh Không: Tìm tôi? làm gì nhỉ? Mười mấy năm đã trôi qua.

Đã gần ấy thời gian nước chảy trên sông, và những khu rừng thay lá.

Cô Thảo ngày xưa giờ đã ra sao?

Và ông bạn cũ của tôi, chàng Từ Đạo Hạnh dũng mãnh, đã ra sao từ sau cái buổi ông ta nổi lửa đốt rừng?

Thảo: Đức vua Từ Đạo Hạnh đấy..

Minh Không: Ừ nhỉ! Đức vua! Ta quên Từ Đạo Hạnh đã lên ngôi báu. và Thảo, nàng đã là Hoàng Hậu, bà Hoàng Hậu cao sang.

Sao người phải nhọc công đến chốn rừng sâu này? Vì nguyên cớ gì?

Thảo: Vì chỉ có người duy nhất,

Chỉ có Minh Không đang lánh ẩn rong rừng là cứu được vua Đạo Hạnh.

Câu hát đồng dao hát thế, và Thảo này tin chắc thế!

Nguyễn Minh Không, xin người hãy ra khỏi rừng!

Minh Không: Nàng quên từ lâu Minh Không này với cõi thế gian đã không còn gì chung nữa.

Ghê sợ bể khổ, bể dữ của kiếp người tu đi tìm sự bình an tâm trí.

Sẽ chẳng bao giờ mình Không này bước chân ra khỏi rừng sâu.

Thảo: Nhưng ngoài kia đang là tai họa lớn.

Tai họa đốn đau, hiểm ác khôn cùng.

Minh Không: Tai họa gì? Điều không hay gì đã xảy ra với đức vua của nàng?

Thảo: Minh Không ơi! Từ Đạo Hạnh đã bị hóa thành hổ dữ.

Minh Không: Sao?

Thảo: Đạo Hạnh đã hóa thành hổ dữ.

Đến hôm nay thì đã không còn tiếng nói con người.

Nhưng bên dưới làn da vằn vện,

vẫn còn trái tim xót xa ẩn náu của con người.

Nỗi đau của con người phải mang hình hài thú dữ.

Minh Không: Thương thay Từ Đạo Hạnh! Khổ thay Từ Đạo Hạnh!

Nhưng không phải nghiệp chướng tiền oan kiếp nào.
Món nợ kiếp này thôi! Món nợ chàng Hạnh phải trả còn oán thán gì.
Chính chàng đã nhận mỗi nguy nan kinh khủng ấy vào người.
Cô Thảo! Kiếp người đau thương là thế đấy!
Cõi thế gian ghê gớm, muốn làm được việc lớn gì,
con người rất dễ trở thành hùm sói.
Nợ phải trả, còn cách nào cứu được.

Thảo: Không! người bạn cũ của em! Em tìm đến Nguyễn Minh Không,
vì nghe khắp phố xá, làng quê con trẻ hát: Muốn chữa cho vua khỏi hóa,
phải tìm ông Nguyễn Minh Không.

Minh Không: Ta ư? Ta, kẻ đã lánh xa đời, trốn khỏi mọi yêu mê, giận ghét,
khỏi hư danh lẫn những gánh nặng nhọc nhằn.
Từ bỏ thế gian để giữ cho mình được thực làm người.
Được thực làm người, Thảo ạ!

Thảo: Làm người một mình ư? Để làm gì? Để cho ai? Và có thực mãi mãi lánh xa tất cả
được không,
Nếu đứng vững với mọi niềm đau khổ?
Minh Không! xin chàng hãy cứu Từ Đạo hạnh!
Điều đang diễn ra còn khủng khiếp hơn cả cái chết.
Xin chàng!...

Minh Không: Hoàng Hậu đến đòi ta?

Thảo: Không phải là Hoàng Hậu, mà là Thảo năm xưa. Cô bé cùng chăn trâu hái cỏ với
chàng.
Thảo còn nhớ như in lời hẹn khi từ giã:
Mai sau trong cuộc đời dâu bể, ngàn dặm xa xôi,
Khi Thảo cần gì, hãy đến tìm tôi.
Minh Không này sẽ không từ chối.
Bây giờ là lúc ấy! Minh Không ơi!
Đạo Hạnh đã khởi binh trừ kẻ ác.
Giữ cho dân nước vẹn toàn.
Chàng đã lên ngôi vua, nhưng làm tướng thời loạn khó,
Làm vua thời bình còn vạn bội khó hơn.
Nạn lớn xảy ra, kẻ cầm cân nảy mực trăm họ,
nay mang thân hổ dữ, triều chính ngả nghiêng,
Cái ác thừa dịp nổi lên. Ngoài bờ cõi giặc đang nhòm ngó.

Nếu chỉ vì Đạo Hạnh, chỉ vì riêng Thảo đây,
thì em quyết chẳng giám tới phiên chàng.
Nhưng đây là việc nước non.
Lẽ nào chàng nỡ ở đây, làm người một mình,
thanh thản một mình, để ở nơi kia,
người phải làm kiếp hổ, cả đến cỏ bên thành cũng không mọc nữa.
Và muôn dân sắp sa vào vực tối tăm than.
Minh Không ơi!

Minh Không: Thảo! Xin nàng đứng dậy! (*Khẽ*)
Ngoài kia người phải mang kiếp hổ...
Trăm họ sắp lâm than...
Cả đến cỏ trong thành cũng không mọc nữa.

Thảo: Vâng! Từ khi việc lớn xảy ra, đồng gần bãi xa, xóm mạc, ruộng vườn, cỏ bông tàn héo cả.
Không đâu còn một lá cỏ xanh.
Mặt đất trụi trơ, cảnh vật hoang tàn,
Như sự sống và điều tốt lành sắp biến khỏi thế gian.

Minh Không: (*Nhắm mắt lại*) Ta hiểu!..Ta hiểu!...Cái ngày ấy đã đến.
Đã đến lúc tình bạn, tình yêu lên tiếng.
Đến lúc ấy rồi sao?
Lẽ nào số phận không cho ta được sống yên, nơi êm đềm thanh tĩnh này.
Hồi am vắng và rừng sâu, cõi vô biên của niềm vui thoát tục.
Hãy chứng giám cho ta!
Người con gái năm xưa đã tới.
Bài hát và lời hứa hôm nào...
Mỗi nguy nan đang đe dọa con người và mặt đất ngoài kia!
Nguyễn Minh Không, lẽ nào người chẳng được sống yên nơi này nữa?

Ất: Thế là thế nào? Tôi không hiểu.
Con nghe những điều cô nói mà rụng rời chân tay...
Kìa! Thưa thầy, sao mắt thầy bỗng long lanh, bàn tay thầy run rẩy?

Minh Không: Có lẽ thầy trò ta phải đi!

Ất: Đi đâu?

Minh Không: Ra khỏi rừng này... tới nơi cần ta đến...

Có lẽ cũng giống như Ất, mười hai năm ta lánh ẩn góc rừng sâu,
vẫn không dứt khỏi mối lo toan trần thế...

Cõi đời lại gọi ta.

Lần này thì không thể chối từ cõi đời ghê gớm.

Cõi đời đã cho ta hơi thở và trí nhớ... Phải đi thôi Ất ạ!

Ất: Đi? Về chốn cũ? *(Minh Không gật đầu)*

Thật chứ thầy? Con lại được gặp mẹ cha, làng xóm, đứa con thơ, cả mẹ vợ lằng lờ của con.

Minh Không: Phải! Lại gặp hết! Không tránh được, đó là cõi đời! Cõi đời mà Trời Phật không cho ta tránh.

Thảo: Minh Không! Ta phải đi ngay về kinh thành. Chậm trễ e không kịp.

Minh Không: Thảo a!

Nhưng không phải mình ta là cứu được chồng nàng dâu! Ta chẳng có bùa phép gì,
chỉ có tấm lòng và đôi mắt bình thản để nhìn rõ sự thực.

Người cứu Từ Đạo Hạnh phải là nàng.

Thảo: Dù thân này phải chết để chàng được làm người, để ngọn cỏ trong vườn xanh trở lại.

Minh Không: Nào ta đi! Hãy nổi lửa đốt am! Lần này thì do ta nổi lửa.

Vĩnh biệt nơi yên vắng của lòng ta!

Vĩnh biệt cõi Như Lai ta chẳng bao giờ được tới!

Nguyễn Minh Không đi cứu bạn đời.

(Họ lên đường, bài hát của Thảo, ánh lửa đốt am sáng rực rừng khuya)

Đèn tắt chuyển cảnh

CẢNH VIII

*Cấm thành, đêm khuya.
Tiếng mõ cấm canh, tiếng cú rúc
Lính gác cầm giáo đi lại
Tể tướng Hoàng Dịch và Thái sư Trang Tị xuất hiện.*

Hoàng Dịch: *(Với lính gác)* Canh phòng cẩn mật!
Có sao, chúng bay sẽ bị khép tội chém đầu!

Lính gác: Dạ! Bẩm quan Tể tướng *(Gọi to vào trong)*
Canh phòng cẩn mật! Xảy ra chuyện gì, sẽ bị chém đầu!
(Tiếng quân lính truyền lệnh ran trong đêm vắng)

Hoàng Dịch: Nhưng còn vua đâu nữa!
Đạo Hạnh đã không còn nói được tiếng người.
Giờ của ta đã đến, Khi Đạo Hạnh được đưa ra dưới hình cọp dữ.
Theo hiệu lệnh, Những người tâm phúc của ta sẽ kêu lên.
Giáo mác và trăm mũi tên tẩm thuốc độc,
sẽ lao tới mình ông vua hóa hổ.
Những tân quan còn trung thành với Hạnh, nếu kháng cự sẽ bị giết chết ngay.

Trang Tị: Ta sẽ nổi trống.
Các quan tung hô rước ngài Tể tướng lên ngôi.
Ta gọi đó là ý trời, rất nhanh chóng, không kẻ nào trở tay kịp.

Hoàng Dịch: Được lắm! Ý trời. Thiên tử không thể là cọp dữ.
Ta sẽ ra chiếu kể tội Từ Đạo Hạnh vô luân, bị trời trừng phạt.
Ngôi báu sẽ về ta! Phải thế chứ!
Ta phải là vua của người... hùm!

Trang Tị: *(Sợ hãi)* Ngài nói gì ạ?

Hoàng Dịch: *(Cười)* Ta nói khi lên ngôi báu, ta sẽ không quên công ông.

Trang Tị: Vâng! Công kết cỏ ngậm vành, mong ngài hãy nhớ! Xin đức vua Hoàng Dịch
hãy nhớ công kẻ bầy tôi này.

Hoàng Địch: Được lắm! Đức vua Hoàng Địch!
Khi ấy, ta sẽ thay niên hiệu khác, sẽ bắt đầu triều đại của ta.
Trang Tị! Người đi lo công việc cho chu đáo!
Nhớ để mắt xem con hổ ấy có còn nằm yên không đấy!
Không cho kẻ nào bén mảng tới gần nó, hiểu chưa?

Trang Tị: Dạ! *(Ra khuất)*

Hoàng Địch: *(Đắc trí, dửng dưng)* Sẽ bắt đầu triều đại của ta!
Triều đại hổ cai trị con người.
Ha ha! Mộng lớn của ta sắp thành.
Mỗi tên tiện dân là một con mồi ngon ngọt.
Từ đây, luật lệ của hổ sẽ thay luật lệ của người...
Ha ha! hừm hừm.
(Tiếng cười của Tể tướng biến dần thành những tiếng "hừm" dửng dưng. Hắn lắc lư đầu đắc chí bỏ đi. Tiếng cú rúc, tiếng mõ cầm canh thưa thớt. Đêm đã khuya, từ sau một góc tường. Minh Không và cô Thảo xuất hiện. Cả hai đều khăn che nửa mặt, áo choàng khoác ngoài. Minh Không đã bỏ áo cà sa, cây kiếm trên tay và nón mê trên đầu).

Minh Không: *(Thì thào)* Nhà vua đâu?

Thảo: Bị Giam giữ trong kia! Có lính gác bốn phía. Nhưng ở lối này có góc khuất sau những bụi thiên tuế. Chờ lát nữa, trăng khuất sau mái làng, ta có thể vào mà không ai thấy.
(Tên lính gác đi qua. Thảo và Minh Không nép vào bóng tối. Tên lính gác đi khuất)
Chàng vào, em sẽ đứng đây canh chừng.
Nếu lính canh đến, em sẽ...

Minh Không: Không! Cả nàng cùng phải vào gặp đức vua!
Thảo! Cứu người trên ngai cao khó lắm!
Cứu một người thường, chỉ cần tình thương là đủ. Cứu người trên ngai cao, mà lại đã thành hổ dữ, tình thương càng phải lớn bội phần.
Phải dám cứu bằng chính mạng sống của mình.
Thảo! Nàng đã quyết chưa?

Thảo: Vâng! Em đã quyết!

Minh Không: Chỉ máu của những người thân yêu mới cứu được Từ Đạo Hạnh.

Về đây ta mới hiểu điều đó.

Chỉ có cách ấy thôi!... Máu!..

Ồ! Việc thiện xưa nay sao luôn phải đổ máu người.

Thảo ơi! Đêm nay trở lại kinh thành, tất cả sao tăm tối hoang tàn.

Mặt đất trụi trơ không còn ngọn cỏ.

Nhìn tất cả trong đêm tối, lòng ta quặn thắt thương những người sống nơi đây.

Thương ông vua trong kia mang thân cọp.

Và thương em, cô Thảo của ngày xưa.

Nào! Mặt trăng đã khuất sau mây tối. Đã đến lúc ta vào!

(Dắt Thảo men theo bóng tối vách tường đi về phía cung vua. Bỗng ánh đuốc bùng lên, xuất hiện một tên lính cầm đuốc. Hắn nhìn thấy Minh Không và Thảo, kêu lên. Minh Không đọ kiếm với chúng. Chàng chém gục hai ba tên. Một tên từ phía sau vung kiếm đâm Minh Không. Thảo lao tới che cho chàng. Lưỡi gươm đâm trúng Thảo, nàng gục xuống. Minh Không đã kịp hạ tên đâm trộm).

Minh Không: *(Đỡ Thảo)* Thảo! Thảo!

(Nhìn thấy máu Thảo ướt đầm bàn tay mình) Trời! Thảo!

Thảo: Hãy để em đây! Chàng cứ vào trong ấy!

Máu! Có lẽ lát nữa mới cần để cứu Đạo Hạnh.

Vậy mà em ngã xuống sớm quá.

Máu từ thân em đã ướt áo choàng này.

Cũng được phải không Minh Không?

Đạo Hạnh sẽ được trở lại làm người.

(Cởi đưa Minh Không tắm áo)

Chàng đi đi! Mặc em...mặc em mà!

Em không sao đâu! Chỉ hơi đau chút thôi.

Đất mát quá! Đất sẽ làm em đỡ đau..

Đi đi Minh Không! Kéo chúng nó sắp ập đến bây giờ.

(Minh Không cầm tắm áo choàng của Thảo, xách gươm chạy vào cung điện)

Thảo: *(Thều thào)* Chàng sẽ được làm người.

Đèn tắt chuyển cảnh

CẢNH IX

(Cung điện tối tăm. Một đĩa đèn dầu sắp tàn. Từ Đạo Hạnh trong thân xác cọp phủ phục như ôm lấy chiếc cột rồng. Tăm thân vẫn vện to lớn run bần từng đợt. Có lúc thân hổ đứng lên, đi hai chân, cố gượng đứng thẳng như người, nhưng rồi lại sụp xuống. Ông vua hóa hổ đã không còn nói được tiếng người. Dưới lốt hổ chỉ còn lại ý nghĩ Từ Đạo Hạnh vang lên thành tiếng).

Đạo Hạnh: *(Tiếng)* Tất cả đâu rồi? Mọi người đã bỏ ta!

Lê Dũng tướng quân đã chết.

Chú Giáp trung hậu không còn.

Thảo, bây giờ em ở đâu?

Ta đã làm gì để đến nông nỗi này?

Tai họa bắt đầu từ đâu? Cái sức mạnh mà ta muốn có.

Cái sức mạnh để chiến thắng tất cả.

Ta đã bỏ quên gốc rễ của đời ta.

Các con ta thơ dại, giờ đang phiêu bạt nơi đâu? Và non nước ngoài kia... đồng ruộng, xóm thôn, những người ta yêu quý..

Lẽ nào ta mãi mãi làm thân hổ, phải lìa xa tất cả năm đây?

Không! Không!

(Điên dại đập đầu xuống đất, vật vã, đau đớn rồi tuyệt vọng nằm gục)

(Minh Không xuất hiện, một tay cầm kiếm, vắt trên tay kia tấm áo đỏ rực màu máu của Thảo. Thấy bóng người, hổ chồm lên, rồi loạng choạng lùi xa).

Minh Không: *(Gần giọng)* Từ Đạo Hạnh!

Làm đến nghiệp đế vương mà vẫn không thoát khỏi món nợ này ư?

(Con hổ giật mình, run rẩy. Minh Không đến khêu to đĩa đèn)

Còn nhớ ai đây không? Có nhớ người bạn thuở nào?

Nguyễn Minh Không đây!

(Hổ bàng hoàng lùi lại, như đã nhận ra người cũ)

Nguyễn Minh Không mà nhà vua ngỡ đã chết cháy trong rừng.

Có nhớ những ngày cơm muối khởi quân.

Có nhớ những ngày trong rừng vây hãm?

(Hổ gật gật, Minh Không quỳ xuống, đặt tay lên mình hổ.)

Chúng ta lại gặp nhau.

Ta sợ việc ác, còn người thì quên điều thiện.

Kẻ xa lánh chốn trần ai đi ở ẩn,

Kẻ cầm gươm lao vào hỗn loạn cõi đời, lại gặp nhau đêm nay.

Đêm nay, kẻ tu hành này cũng phải đâm chết mấy mạng người..

Đành thôi! Không thể khác! *(Nhìn lười gươm)*
 Cuối cùng cũng phải dùng đến lưỡi gươm này.
 Đó là cái giá Minh Không phải trả.
 Cái giá vua Đạo Hạnh phải trả là tấm thân hóa cọp kia.
 Nhưng may quá! ở trên đời không chỉ có gươm đao,
 Còn có tình thương yêu không tắt của con người.
 Ta đã hiểu!
 Không thể khoanh tay ngồi yên giữ riêng mình điều thiện!
 Không dung tha kẻ ác, ấy cũng là việc thiện cần làm.
 Nợ tiếng hát và màu cỏ xanh tuổi thơ, đêm nay ta trở về.
 Thừa vua Từ Đạo Hạnh!
 Người anh hùng áo vải của non sông!
 Đêm nay chúng tôi đến đây để cứu người.
 Cho lẽ phải trở thành hình dáng thật.
(Hổ nín lấy tay Minh Không như cầu cứu)
 Để lại trở về là Đạo Hạnh, người phải trải nỗi đau tự thiêu đốt chính mình.
 Bằng thứ lửa dầu *(Đưa tấm áo đầm máu)*
 Bằng chính thứ dầu đỏ thắm,
 lát nữa sẽ quần trên lốt cọp kia mà bùng cháy...
 Từ tro bụi của lửa thiêu cháy, Đạo Hạnh sẽ làm người trở lại.
 Nhưng sẽ đau đớn đấy!
 Nhà vua sẽ biết cái giá cho cuộc trở lại của mình.
 Nào! Ta vào trong cổ cung kia!
 ở đó, cặp mắt lũ hôi tanh không làm phiền Bệ Hạ.
 Đi đi! Từ Đạo Hạnh! Không chậm trễ được nữa!
 Phải mau trở lại làm người!
(Đỡ hổ, cầm đèn diu hổ cùng đi. Sau rèm bùng lên ngọn lửa, thấy rõ hình Minh Không ném chiếc áo lên mình hổ và châm lửa. Những tiếng gầm đau đớn, dữ dội. Đèn tắt, rồi ánh sáng hừng dawning).
(Binh lính ủa ra, gươm, cung, giáo mác dữ dằn. Hoàng Dịch, Trang Tị và các quan xuất hiện)

Binh lính: *(Gào lên)* Đức vua đâu? Đức vua đâu? Có đúng nhà vua đã hóa hổ?

- Thiên tử mà hóa hổ là lẽ làm sao?
- Thật không? Nhà vua ra đây cho chúng tôi gặp mặt!
- Từ Đạo Hạnh ra đây cho chúng tôi gặp mặt?
- Là vua thì thờ. Là hổ thì phải giết!
- Ra đây! Đức vua đâu? Ra đây!

Hoàng Địch: Hỡi binh lính và các quan! Trong triều ta đang có nhiều điểm lạ. Có lẽ lòng trời đang tức giận chúng ta. Điều dị thường dù giấu kín đến đâu, cũng phải lộ ra giữa thanh thiên bạch nhật.
Ngồi trên ngai vàng trăm họ phải là bậc minh quân đức độ.
Không thể là loài ma quái hùm beo.
Binh lính nói đúng! Là vua thì thờ, là hổ thì phải giết.
Nay lòng người hồ nghi, các quan không yên dạ.
Chi bằng, trước mắt ba quân và dân chúng sớm nay, ta đưa nhà vua ra mắt, cho tất cả tỏ tường...
Việc cần xử, phải ra tay xử gấp. *(Gọi to vào trong)*
Xin mời nhà vua ra!

Binh lính: Xin mời đức vua ra, cho tỏ tường mọi lẽ!
Xin mời ra! Sao lâu vậy! Vua đâu?
Hay những lời đồn từ cung ra là đúng?
Nhà vua đã hóa hổ mất rồi! Vua đâu?

Hoàng Địch: Đâu còn vua nữa!
(Nguyễn Minh Không bước ra)

Minh Không: Nói láo! Từ Đạo Hạnh còn đây! Đạo Hạnh không thể hóa hổ!

Hoàng Địch: Tên kia! Mi là ai?

Minh Không: Là người, không phải là ác thú! Tể tướng Hoàng Địch nghe đây!
Giặc mộng tàn bạo của mi sẽ không bao giờ thành.
Mi sẽ không bao giờ thống trị được con người!
Con cọp trắng rừng Na Lương!
Có nhớ ai đây không, bạch hổ?
(Hoàng Địch gầm lên, lao đến Minh Không. Cũng lúc ấy, từ sau Minh Không, Đạo Hạnh bước ra, lúc này đã là người, lại phương phi, quắc thước như xưa).

Đạo Hạnh: *(Chỉ tay vào mặt Hoàng Địch)*
Hoàng Địch, con cọp trắng rừng Na Lương!
(Hoàng Địch sụp xuống, chiếc mũ quan và chòm râu rơi ra, lộ cái đầu trọc trắng xóa và khóe miệng hung ác)

Hoàng Địch: *(Run rẩy giữa vòng gươm giáo của những người lính)* Đạo Hạnh! Sao mày còn trở lại làm người?

Đạo Hạnh: Những người thân yêu đưa cho ta trở lại. Lẽ nước non đưa ta trở lại làm người.

Hỡi các binh lính của nghĩa quân bách chiến năm xưa!

Từ Đạo Hạnh xin chào các người!

Mọi người: Đức vua Từ Đạo Hạnh! Đức vua vạn tuế!

Đạo Hạnh: Ôi những con người trung hậu, mà có lúc ta đã lãng quên! Cảm ơn Minh Không! Ta đã trở lại làm người.
Nhưng nàng đâu? Thảo đâu? Vợ yêu quý của ta đâu?

Minh Không: Thưa đức vua! Kia!...Hoàng Hậu của người.
(Chỉ tay về một phía, binh lính rẽ ra. Thảo nằm trên tay bà cụ hàng nước)

Đạo Hạnh: *(Lao đến)* Thảo!

Thảo: Bệ Hạ! ..chàng! *(Chỉ bà cụ)*
Người này từng được Minh Không cứu và đã chỉ đường cho em đi cứu chàng.

Đạo Hạnh: Cảm ơn lão bà! Cảm ơn tất cả?

Thảo: Đạo Hạnh! Chàng đã làm người trở lại.... Kia! Cỏ xanh! Cỏ xanh non đã lại mọc bốn bề. *(Hai đứa con của Thảo chạy đến)*

Hoa, Nụ: Mẹ!

Thảo: Con của mẹ! Các con sẽ lớn trên đời, hãy nhớ: Không dung tha kẻ ác.
Nhưng hãy lấy yêu thương làm gốc rễ cuộc đời.
Càng có sức mạnh, càng ở ngôi cao, lòng nhân ái càng phải lớn.
Đừng quên điều ấy!
Đạo Hạnh, chàng! Tình yêu cùng nỗi khổ của em.
(Gục xuống. Những ngọn giáo và cờ xí của binh lính chúc xuống)

Đạo Hạnh: *(Đau đớn)* Thảo em! Lẽ nào lại như thế? *(Từ từ đứng dậy)* Tình yêu thương, gốc rễ của đời. Tấm lòng của muôn người áo vải ở bên ta!
Hỡi binh sĩ và dân chúng! Giờ chưa phải lúc đau thương.
Lũ giặc ác kéo sang, các đạo quân hãy cùng ta lên biên ải!
Hãy cho chúng biết sức mạnh của lòng người và lẽ phải.
Ba quân!

Mọi người: Đức vua vạn tuế!
*(Tiếng nhạc xuất quân, trùng trùng quân sĩ và dân chúng...
Các cô gái hái cỏ xuất hiện phía trước sân khấu)*

Các cô gái: Tình yêu thương gốc rễ cuộc đời.
Nơi dòng máu người con gái dịu hiền đổ xuống.
Mọc lên loài cỏ dịu mềm.
Cỏ tóc tiên
Lá xanh biếc, hoa như sao tím đỏ
Và ở khắp nơi mãi xanh muôn loài cỏ.
Dẫu nhỏ nhoi, dẫu chẳng nói lên lời.
Cỏ là dân...
Là lòng tốt trên đời...

Bài hát của các cô gái:

Em nguyện là lá cỏ
Cho người em yêu được trở lại làm người
Em làm cỏ không lời
Cho chàng là tiếng nói
Em làm cỏ lãng quên
Cho trí nhớ con người còn mãi
Không chịu chết dưới thẳm sâu đất tối
Em hóa thành sắc cỏ để yêu thương...

-Hết-